

SLOVENSKI NAROD

Letna vsota dni popoldne inosemni nedelje in praznika. — Inerati do 80 pett vst do Dén 2, do 300 vst do Dén 250, od 100 do 300 vst do Dén 2, večji inerati pett vst do Dén 4. — Popust po dogovoru, inerati davek posebej. — Slovenski Narod vsaka mesečno v Jugoslaviji Dén 12, za inosemstvo Dén 25. — Rokopis se ne vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVLJANJE
LJUBLJANA, Kaniškova ulica št. 5
Telefon: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESSENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENIJSKI GRAD, Staničev trg št. 5. — Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Balkanske države hočejo mir

»Balkan ne more stopiti v vojno brez pristanka Balkancev«, pravijo v Bukarešti — Nemško priznanje jugoslovnski odločnosti — Bolgarija zagotavlja svojo nevtralnost — V Rimu zanikajo, da bi ogrožali Balkan

Bukarešta, 9. maja. AA. (Rador) Pod naslovom »Mir na Balkanu« prinaša »Tim-pul« uvodnik, v katerem pravi, da so bile neutemeljene vesti zadnjih dni, da bi se pripravljale baje napadale akcije proti Balkanu. List piše med drugim:

»Balkan ne more stopiti v vojno brez pristanka Balkancev. Toda vse balkanske države so potrdile svojo voljo, da bodo ohranile in ojačile mir in da se bodo izogibale vsemu, kar bi moglo razširiti sovražnosti tudi na evropski jugovzhod. Rumunija je zavzela stališče lojalne nevtralnosti, ter je bolj ko kdaj odločena vztrajati na njem. Nedavni policijski ukrepi na Dunavu so pokazali odločnost, s katero Rumunija in druge balkanske države branijo mir na tem odseku. Izven držav Balkanske zveze je Bolgarija po svojih pooblaščenih predstavnikih, to je po predsedniku vlade in zunanjem ministru, podala izjavo o nevtralnosti in miru in je s tem pokazala, da hočejo vse balkanske države sodelovati med seboj in vzporediti svoje stališče v skladu s skupnimi interesi. To stališče je ojačilo balkanski mir in se zdi, da se je tudi poglobilo sodelovanje za prihodnje.

Sicer pa so tudi vse velike sile podale dozvoje, da razumejo to politiko balkanskih držav. Noben pritisk niti dejanje, ki bi kazalo na vmešavanje, za tem ni nastopilo, niti ni oslabilo jasne vsebine in pomembne vrednosti teh izjav. Potem takem so neutemeljene vesti, ki hočejo prikazati, da utegne Balkan služiti kot orodje za kakšne ofenzivne namene. Balkanci so odločeni v miru nadaljevati z delom za ostvareitev svojih miroljubnih namenov ter upajo, da nihče, niti take vesti ne bodo motile tega stališča, ki ne služi samo njihovim lastnim koristim, temveč tudi koristim evropske splošnosti.

Berlin, 9. maja. V zadnjih dveh dneh se opaža, da nemški politični krogi bolj mirno gledajo na razvoj dogodkov v jugovzhodni Evropi. Včeraj so se pojavili tudi že v nemškem tisku komentariji, ki kažejo, da se je pričel položaj v jugovzhodni Evropi tudi po nemškem mnenju razjasnjevati. »Völkischer Beobachter« pravi v poročilu svojega beograjskega dopisnika, ki označuje poslednji alarm v jugovzhodni Evropi za plod živčne vojne, da je ob tej priliki Jugoslavija ostala tako hladnokrvna, da ji mora vsakdo izreči vse priznanje. Sedaj že nič več ni pričakovati, da bi se vojna v doglednem času razširila na Balkan, čeprav seveda nevarnost se ni dala in trajno odstraniti.

Nekoliko več zanimanja kažejo nemški politični krogi in listi sedaj le še za Turčijo in Bolgarijo, preko katerih so zavezniki po nemški sodbi očitno nameravali prevzati svoje čete, ki so jih hoteli angažirati na novem jugovzhodnem bojišču. Dobro obveščeni krogi pa ugotavljajo, da se je Bolgarija odločno postavila proti takim zavezniškim nameram in da se jim je uprta celo Turčija, ker segajo te zavezniške namere preko okvira njenih obveznosti do njih.

Sofija, 9. maja. p. Službeno demantirajo vesti, ki so se razširile v tujini in tudi v Bolgariji, po katerih je britanski poslanik v Ankari, ki se je nekaj dni mudil v Sofiji in imel tu razgovore z bolgarskimi odgovornimi osebnostmi kakor tudi z angleškimi diplomatskimi zastopniki iz vse jugovzhodne Evrope, zahteval od bolgarske vlade za zavezniške čete prost prehod preko bolgarskega ozemlja, da bi moglo v danem primeru pohiti na pomoč Rumuniji.

Bolgarski politični krogi glede na to opozarjajo na govor, ki ga je imel bolgarski vojni minister Daskalov po radiu na dan pred Jurjevim, praznikom bolgarske vojske. Daskalov je tedaj izjavil, da hoče Bolgarija ohraniti pravo nevtralnost. Prava nevtralnost pomeni, da Bolgarija v nobenem primeru ne bo dovolila, da bi se njena nevtralnost s kakršnokoli prekršitvijo njene politične in teritorialne suverenosti kompromitirala.

V sofijskih službenih krogih izjavljajo, da so odnosi Bolgarije s Turčijo in Grčijo v ostalem naravnost pristrani. Netočne in tendenciozne so vesti, po katerih naj bi bila nastala neka napetost med Bolgarijo in njeno južnima sosedama. Vse kaže, da se bodo odnosi med njimi: še vse bolj poglobili. V zvezi s tem opozarjajo na manifestacijo prijateljstva bolgarske in turške vojske, do katere je prišlo v Svilengradu na Jurjevo, ko so prišli na svečanosti bolgarske vojske iz Turčije tudi turški oficirji pod vodstvom poveljnika turških obmejnih straž polkovnika Rize Alija. Prav ta manifestacija vojaškega prijateljstva in tovarštva naj bi bila najboljše znamenje o dobrih odnosih in pomembni spremembi dosedanjega razpoloženja najširših ljudskih plasti na obeh straneh.

Sofija, 9. maja. s. (Reuter) Angleški veleposlanik pri turški vladi Knatchbull-Hughessen, ki se je mudil teden dni v Sofiji, je včeraj zopet odpotoval v Ankaru.

Italijanski glas o tendencioznih vesteh

Rim, 9. maja. AA. Diplomatski urednik agencije Stefani nastopa proti raznim vestem, ki jih glede Italije širi angleški tisk, posebno pa »Daily Herald« in »Times«. Med temi vestmi je treba posebno naglasiti one, v katerih se govori, da Italija baje ogroža Jugoslavijo in Grčijo ter vesti, da se je vršil sestanek med predstavnikoma nemškega in italijanskega generalnega štaba, kakor tudi vesti o neki demarši zaveznikov pri uradnih predstavnikih Italije, naj bi Italija precizirala svoje stališče pred 16. t. m. Vse te vesti, ki so v glavnem angleškega izvira, so tendenciozne.

Nepotrjene vesti

New York, 9. maja. s. (Ass. Press) Nemški radio je v svoji ameriški oddaji davi objavil, da je bilo v Turčiji proglašeno obredno stanje. Vest ni doslej od nikoder potrjena.

Budimpešta, 9. maja. AA. (MTI) Na madžarskem merodajnem mestu izjavljajo, da so popolnoma netočne in popolnoma izmi-

sljene od začetka do kraja vse vesti, ki jih je širil list neke sosedne države o tem, da je Nemčija zahtevala od Madžarske dovoljenje za prehod njenih čet. Te in podobne vesti izvirajo iz navadne zlobotnosti.

Angleške podmornice ob grški obali

Atene, 9. maja. s. (Reuter) V bližini grške obale je bilo opaženih več angleških podmornic. Ena izmed njih je ustavila nek trgovsko ladjo in angleški mornarji so izvedli na ladji preiskave.

Egipt zavarovan pred presenečenjem

Kairo, 9. maja. AA. (Havas) Predsednik vlade Ali Mahar-paša je izjavil predstavnikom tiska, da je varnost Egipta popolnoma zagotovljena in da za Egipt ne more biti nobenih presenečenj. Finančni minister je izjavil, da se izmenjava dobrin med Egiptom in inozemstvom vrši popolnoma normalno in da ladje potujejo v vseh smereh. Posebno izvoz bombaža se razvija zadovoljivo.

„Država pred vojno“

Značilna nova definicija italijanskega stališča v bistvu se politika Rima ni spremenila

Rim, 9. maja. (O. A.) V senatu je bilo včeraj razdeljeno poročilo senatorja Maraviglie, direktorja »Tribune« o proračunu notranjega ministrstva. Poročilo govori tudi o odnosu Italije do vojne in opozarja na odločno voljo Italije, da brani svoje nacionalne interese in aspiracije. Iznenadenje je izzvala Maraviglieva ugotovitev, da bi se sedanji položaj Italije lahko bolje označil kot položaj »države pred vojno« kakor pa kot položaj »države izven vojne«.

V fašističnih političnih krogih je bilo rečeno, da besede senatorja Maraviglie ne pomenijo morda, da se je fašistična službena politika na kak način izpremenila, dasi stvarno njegova nova definicija pravilno tolmači to politiko. Maraviglieva nova definicija samo ugotavlja, da je Italija vsak čas pripravljena na vojno.

Poročilo pravi med drugim: Odnos Italije do vojne med Nemčijo in zavezniki je bil definiran tako, kakor da je Italija »država izven vojne«. Toda, če ta formula točno izraža pravno in stvarno stanje z mednarodnega vidika, je treba reči, da je Italija, kar se tiče duhovnega stanja naše države, dejansko »država, ki je tik pred vojno«, to pa v tem smislu, da ni pripravljena za blaginjo miru pristati niti na najmanjši žrtev svojih interesov in svojih aspiracij, temveč da se je trdno odločila reagirati na vsako eventualno možnost.

Italijanski narod ve in to vedo tudi vsi ostali narodi, da si je Mussolini nad vse iskreno in nenehoma vse od akcije za pakt štirih velesil pa do Monakova prizadeval, da bi pripravil Evropo s pomočjo pogajanj do pravične rešitve njenih problemov in da

je še v zadnjem trenutku zastavil vse svoje sile, da bi odvrnil vojno nevarnost. Toda znano je tudi, da so med tem nastala dejstva, ki jih ni mogoče spraviti s sveta. Poleg starih razlogov sovraštva so temni elementi morda zaradi sektarske mržnje ali zaradi svoje rasne maščevalnosti storili vse, da se je evropski nered še poslabšal. Na drugi strani se še vedno kaže, da se dela na tako reorganizacijo Evrope, po kateri bi se to, kar so pokazale žalostne izkušnje sankcij, samo še dopolnjevalo. Prve osnove v tem pravcu so se že ustvarile z izgovorom, da je treba dati jamstva malim državam, ki so dejansko na podlagi teh jamstev postale še sateliti. Vse to ima zgolj namen potisniti velike, a revne narode ob stran. Taki so nameni hegemonističnih plutokracij in spriču njih so resne skrbi in možata odločnost italijanskega naroda povsem utemeljene.

Danes bo govoril Mussolini

Rim, 9. maja. p. Sneli so se v Rimu razširile vesti, da bo jutri govoril Mussolini o priliki vojaške prisilne četrtne obletnice italijanskega imperija. Svečanosti bodo na Benetškem trgu in udeležili se jih bodo poleg vojske samo povabljeni vojaški in politični predstavniki. Kakor se zatrjuje, bo Mussolini v svojem govoru obrazložil stališče Italije do problemov Sredozemlja in jugovzhodne Evrope.

Istčasno bodo velike vojaške svečanosti tudi po vsej Italiji. V Napoliju im bo prisostvoval italijanski kraj in cesar

Ministrski obiski v Rimu in Berlinu

Rim, 9. maja. (O. A.) Na vabilo nemške vlade se je včeraj odpeljal v Berlin minister za ljudsko kulturo Pavolini. V Berlinu bo navezal stike s svojim nemškim tovaršem dr. Göttem. Prisostvoval bo tudi premieri Mussolinijeve drame »Cavoure«, ki bo drveli v Berlinu. Na ta način hoče nemška vlada o priliki četrtne obletnice fašističnega imperija izkazati Italiji svoje simpatije.

Rim, 8. maja. (O. A.) Včeraj je prišel v Rim nemški trgovski minister Dormmüller. Udeležil se bo svečanosti o priliki proslave stoletnice italijanskega železnice.

je zaradi tega naglo izvršila. Navzlic umiku — je dejal Mittelhauser — pa boste na podlagi dobljenih izkušenj lahko popravili svoje napake in izboljšali svojo bodočo taktiko. Ako se boste vrnili na prizorišče vojnih operacij v Skandinaviji, boste tam našli zaščito pred bombardiranjem iz zraka ter boste lahko prišli s sovražnikom v stik za odločno borbo.

Nato je francoske čete pozdravil se general sir Edmund Ironside, ter jim želel uspeha v bojih, ki bodo sledili.

London, 9. maja. j. (Reuter) Posebni Havasov dopisnik je včeraj posetil francoske čete, ki so se izkrcale v neki severni angleški lukvi. V razgovorih z vojaštvom je mogoče dobiti splošno sodbo, da so Nemci tako pri Namosu, kakor tudi pri Andalsenu dosegli uspehe edinele s pomočjo svojega nadmočnega letalstva proti kateremu so zavezniki lahko nastopili samo v omejenih možnostih s svojimi protiletalskimi baterijami. Navzlic silni premoči nemškega letalstva, pa so bile izgube na vojaštvu na zavezniški strani izredno majhne.

Vorošilov na novem mestu

Moskva, 9. maja. s. Moskovski radio objavlja izjave visokih sovjetskih vojaških osebnosti, ki pozdravljajo imenovanje maršala Vorošilova za predsednika vojaške komisije, ki bo določila nove sovjetske generale in admirale. Izjave poudarjajo, da je Vorošilov 15 let uspešno organiziral sovjetsko vojsko ter ga postavljajo med najzaslužnejše osebnosti sovjetske Rusije ob strani Lenina in Stalina.

Naša delegacija pri Molotovu

Moskva, 9. maja. s. (Ass. Press.) Uradno poročajo, da je jugoslovnsko trgovinsko delegacijo včeraj sprejel predsednik sveta komisarjev in komisar za zunanje zadeve Molotov.

Moskva, 9. maja. s. Moskovski radio pravi, da jugoslovnski listi zelo ugodno ocenjujejo učinek obnove sovjetsko jugoslovnskih trgovinskih odnosov na jugoslovnsko narodno gospodarstvo. Citira glede tega posebno beograjsko »Politiko«.

Prisrčnost in pogum obudata vanjo nevarnost

„Našim zunanjim prijateljem, ki iskreno sprejemajo naše prijateljstvo, je treba sporočiti, naj v naši narodni enodušnosti in pripravljenosti ne vidijo nobenega zla, temveč samo previdnost, ki ni naperjena proti nikomur, ki pa je — odprto poudarjeno — naperjena proti usakemu, ki ima prikrite in neiskrene namene z nami ter hoče škodovati našim nacionalnim in državnim pravicam.“

(»Glas Primorja«)

Iz notranje politike

Stari četniki za obrambo domovine

Te dni je imelo v Beogradu Društvo starih četnikov svoj redni letni občni zbor, s katerega je bila poslana kralju Petru II. pozdravna brzojavka, ki poudarja, da so stari četniki v teh težkih časih pripravljani žrtvovati svoje življenje v obrambi meja velike jugoslovnske domovine. Na občnem zboru je bilo sklenjeno, da se postavi spomenik četniškemu vojvodi Veli Tankosiću.

Na grobu kralja Aleksandra

so položili angleški skofje, ki so gostje patriarha Gavriila, krasen venec, kakor je bila v cerkvi služba božja, ki sta jo odslužila dvorni prota Vl. Petrovič in dvorni diakon Br. Petrovič. Na kosilu v zadružbni hotelu je govoril škof dr. Parson, ki je med drugim rekel:

Položili smo venec na grob ljubljene, draga in nepozabnega kralja Aleksandra. Prišli smo v Jugoslavijo, da vam izrazimo želje vsega angleškega naroda, ki želi sredi in zadovoljstvo malim nevtralnim narodom. Preživljamo težke in mračne dni Evrope, toda verujemo, da se bodo vrnili dnevi miru in napredka. V imenu anglikanske cerkve, ki je nacionalna kakor vaša pravoslavna cerkev, želimo napredek vsi državi v materialnem in duhovnem smislu.

Za njim je govoril kanonik Douglas, ki je rekel: Bil sem že prej tu ter sem govoril z velikim blagopokojnim kraljem Aleksandrom. Tedaj nisem mogel niti pomisliti, da bo tako mlad, lep in pameten moral umreti pred menoj. Toda on je danes med svetniki v nebesih in bedi nad svojim narodom, ki se je tako krvavo boril za osveto Kosovo, za osvobodjenje in združenje. Dal Bog, da ostane Jugoslavija izven vojne, če pa to ne bi bilo mogoče, potem sem prepričan, da bo sv. Jurij ponovno z vami na bojnem polju in vam bo pomagal uničiti vrata peklskega.

Slednjic je spregovoril episkop Nikolaj: Danes smo tu, kjer se je začela in končala knjiga srbskega suženjstva. Končala se je knjiga suženjstva, a druga se je začela pisati, to je knjiga našega osvobodjenja in združenja. Spomnim naj vas na moment, ko je L. 1918 pokojni patriarh Dimitrij prišel v London, kjer je prisostvoval v katedrali sv. Pavla službi božji. O tej priliki je canterburjski nadškof rekel, da Anglija ne bo vtaknila svojega meča v nožnico, dokler Srbija ne bo osvobodjena.

Interesi državne celote nad vse

Na konferenci jugoslovnske nacionalne stranke v Dubrovniku je strankin podpredsednik Jovo Banjanin izjavil med drugim: Glavni odbor JNS je po 26. avgustu 1939 poslal vsem strankam javen poziv za ustavitve notranje borbe. Na žalost našega poziva niso razumeli.

Nato so vse opozicijske stranke, med njimi tudi JNS, sklenile, da bodo obvestile narod o vsem, kar mora vedeti. Toda niti potem nismo pozabili, da so državni interesi nad vse.

Koncentracija

»Narodni list« poroča iz Beograda o dobrem vtisu, ki so ga napravile v Srbiji vesti iz »prečasniki«, zlasti pa iz hrvaških krajev, da so vsi složni v vprašanju nevtralnosti naše države ter pravi:

To ne pomeni, da je zanrla notranja politika. Ljudje kažejo s prstom na Poljsko, Dansko in Norveško, ter ugotavljajo, da se je v teh državah izvedla koncentracija narodnih sil v zadnjem času t. j. prepozno. Opozicijske stranke odklanjajo vsako odgovornost za morebitne posledice. Imajo prav, toda ne popolnoma. Bilo bi potrebno, da hitreje delajo in da so bolj energične. Ni glavno, na koga pade odgovornost, glavno je, da se pravčasno odpravijo vse zle posledice slabe državne politike.

V Washingtonu niso prejeli nobenega mirovnega načrta

Washington, 9. maja. s. (Ass. Press.) Iz Bele hiše je bil izdan uradni demant, da nista poslala niti ministrski predsednik Mussolini niti papež predsedniku Rooseveltu nobenega novega mirovnega načrta.

General Mittelhauser francoskim četam, ki so se vrnil iz Norveške

Neznatne izgube kljub napadom bombnih letal. Samo letalstvo je pomagalo Nemcem

London, 9. maja. j. (Reuter) Pretežna večina angleških čet, ki so se pod vodstvom generala Obeta udeleževale vojaških operacij v namsoškem okrožju, se je včeraj izkrcala v neki lukvi severne Anglije.

Ob izkrcanju je imel na francoske čete nagovor general Mittelhauser, ki je med drugim dejal: Niste imeli mnogo prilike, da bi prišli v stik z napadalcem na mirno Norveško, pač pa ste imeli dovolj prilike, da ste se dobro seznanili z njegovimi bombnimi letali, s katerimi vas je nasprotnik hotel ustraševati.

Nato je Mittelhauser poudaril, da nemško bombardiranje vojaštva ni prav nič demoraliziralo in da so bile tudi izgube, ki jih je utrpelo vojaštvo, prav neznatne. Edino, kar je francosko vojsko iznenadilo, je bilo to, da je bilo odpoklicano prav tedaj, ko je pričakovalo prvi nasprotnikov sune. Bile so to sprednje straže zavezniške vojske in vloga sprednjih straž je pač ta, da prve vzpostavijo stik s sovražnikom, toda po potrebi tudi preidejo. Francoski vojski so se očiščeno pokoravali povečja za umik. Društva se

Norveška debata v Londonu zaključena

Pe ostrih kritikah opozicije je zaključil Churchill debato s poročilom o zavzetih akcijah na Norveškem — Male pred polnočjo je poslanska zbornica glasovala Chamberlainu zaupnico z izredno nizko večino

London, 9. maja. (Reuter.) Kot prvi govornik na včerajšnjem nadaljevanju norveške debata v spodnji zbornici je nastopil delavski poslanec Herbert Morrison, ki je zahteval, da se debata zaključi z glasovanjem zaupnice vladi.

Chamberlain je pristal na glasovanje, nakar je govoril letalski minister Hoare, ki je izjavil, da je bilo angleško letalstvo na Norveškem v slabšem položaju kakor remiško.

Za njim je govoril bivši ministrski predsednik Lloyd George, ki je ostro kritiziral ekspedicijsko na Norveško. Rekel je, da je položaj sicer težak, da pa ni razloga za paniko. Zahteval je odstop Chamberlaina, da se morejo strniti vse moči v državi.

Bivši mornariški minister Duff Cooper je obžaloval, da opozicija pod Chamberlainovim predstvom ne more v vlado ter je zahteval sestavo nove nacionalne vlade.

Po 22. je povzel smotno besedo v spodnji zbornici mornariški minister Churchill, da v imenu vlade poda zaključno poročilo v debati o norveški kampanji.

Uvodoma je Churchill poudarjal, da je bil glavni vzrok neuspeha na Norveškem v dejstvu, da je angleško letalstvo, ne po kakovosti, pač po številnosti slabše od nemškega. Krivda za to je predvsem v dejstvu, da v zadnjih 5 letih niso bili podvzeti primerni ukrepi, da bi bila v tem pogledu dosegena pariteta. Usmeriti moramo vse napore na to, da nadaljeva Churchill, da do pariteto dosežemo. Dotlej pa smo obsojeni na mnoge težave in nevarnosti, ki jih moramo hrabro prenašati, dokler ne bodo nastopili ugodnejši pogoji.

Napram svetovni vojni tvori v sedanjih vojni letalstvo važen faktor, ki se ne sme podcenjevati.

Tako n. pr. bi bilo pošiljanje našega vojnega brodoma v Skagerak in pred Oslo, kakor je bilo z gotove strani predlagano, mnogo predrago podjetje zaradi možnosti sovražnih letalskih napadov. Ni bilo mogoče poslati v Skagerak nadvodnih enic in smo se zato odločili tam samo za blokadno s pomočjo podmornic. V tem smo sledili nasvetu mornariških strokovnjakov. Da pa bi bila ta blokada čim bolj uspešna, smo ukiniteli običajne omejitve v navodilih za naše podmornice, ki so dobile ukaz, da potopijo vsako nemško ladjo, podnevi ali ponoči, kadarkoli to služi namenu. Nemci so tako na svojih ladjah v Skageraku izgubili najmanj 7000 do 8000 ton.

Stavljeno je bilo vprašanje, zakaj nismo že pri prvem napadu na Narvik poslali v akcijo velikih oklopnih. Toda izmed teh sta bili samo dve na razpolago in bila bi prevelika izguba, če bi bili eno izmed njih izgubili. Zato je bila potem poslana »Warspite«. Upoštevati je bilo treba tudi nevarnost, da bi bili Nemci pred Narvikom lahko položili mine. Ni bilo mogoče predvideti, da bo naloga tako lahka, kakor se je pozneje izkazalo. K sreči je »Warspite« sama potopila nemško podmornico, ki ji je sledila.

Kar se tiče napada za zavzetje Trondhjema, bi ga bili lahko uspešno izvedli, toda za preveliko ceno.

Nobenega dvoma ni, da je bila naša dolžnost, da kar najbolj pomagamo Norvežanom. Načrti za zavzetje Trondhjema so bili skrbno pripravljeni. Imeli smo dva načrta: enega za direktni napad mornarice, drugega za operacije na kopnem z juga in severa. Napad mornarice bi bil zelo riskanten. Mnogo naših dragocenih ladij bi bilo več izpostavljenih bombardiranju nemških letal. Kljub temu smo bili v primeru potrebe popolnoma pripravljeni tudi to izvesti. Toda 17. aprila so operacije pri izkrcanju na kopnem tako dobro napredovale, da smo opustili smisel na drugi načrt. Ni res, da bi bili v tem vprašanju vplivali politiki na admiraliteto. O vseh vprašanjih so odločali strokovnjaki. V vseh fazah norveške kampanje so bile vse odgovorne avtoritete, vsi ministri in vsi člani vladnega kabineta soglasno enega mnenja. Vprašati se moramo, kaj bi se zgodilo, če bi bili Trondhem tudi res zavzeti. Pod nobenim pogojem ne bi bili imeli izgledov v končni uspeh ter bi bili naše oporišče v Trondhjenu slabše od nemškega v Oslu. Nemci so imeli v srednji in južni Norveški že nad 120.000 vojakov. Mnenje admiraliteta Keyesa, da bi direktni napad na Trondhem vodil do uspeha, je napačno.

O sedanjem položaju zavezniške vojske pri Narviku je dejal Churchill, da je dober. Angleži imajo v oblasti tudi letališče pri Narviku. Nasprotno pa bi bil položaj na jugu lahko postal nevaren, če se zavzame čete ne bi bile umaknile. Mornarica pa mora misliti tudi še na službo v drugih vodah.

Churchill je nato govoril o rezultatih nemške invazije na Norveško. Še vedno vztraja pri svoji trditvi, da je Hitler s to invazijo zagrešil kardinalno politično in strateško napako.

Nemška poročila pravijo, da je bilo potopljenih 11 angleških oklopnih. V resnici sta bili samo dve lažje poškodovani in nobeni se ni bilo treba umakniti iz aktivne službe. Nemci pravijo, da so težje poškodovali tri nosilce letal. V resnici je bil lažje poškodovan samo eden in še ta je ostal v službi. Po nemških poročilih je bilo onesposobljenih za borbo 28 križark, v resnici je bila poškodovana samo ena protiletalska križarka. Edino v izgubah patrolnih ladij so nemška poročila točna. Tu smo izgubili 11 ladij. Prednost v norveški kampanji pa je vsekakor na naši strani. Razen velikega števila ladij so Nemci izgubili 10 življenj na vsako izgubljeno življenje na naši strani.

Končno je pozival Churchill parlament, naj zaupa vladi. Čeprav ne bi noben minister ostal na svojem mestu brez zaupanja parlamenta, naj vendar parlament ne sklepa prehitro. Izrazil je upanje, da ima ministrski predsednik Chamberlain dovolj prijateljev, ki ga bodo podprli. Apehril je, naj bodo pozabljeni vsi osebni spori in vse energije usmerjene proti skupnemu sovražniku.

V nobenem času v zadnji vojni nismo bili v večji nevarnosti nego sedaj.

Pozval je končno parlament, naj se zaveda pri glasovanju težkega časa in svojega dostojanstva.

Churchillov govor je opozicija spočetka sicer prekinjala z odobravanjem, pozneje pa čisto tudi z medliko in ko je Churchill skušal zagovarjati na koncu vlado, tudi s protesti.

Po Churchillovem govoru je zbornica nekaj po 23. prešla k glasovanju.

Za vladno politiko se je izrazilo 281 poslanec, proti pa 200. Chamberlain je torej dobil večino samo 81 glasov, kar je neobičajno malo.

Izid glasovanja je sprejela zbornica zelo hrupno. Delavski in drugi opozicijski poslanci so vzklikali vladni »Odstopite!« in »Pojdite!«. Nekateri delavski poslanci so obrnjeni proti Churchillu peli pesem: »Vladaj Britanijo!« Vladna večina je pozdravljala vlado, toda demonstracije opozicije so se ponavljale vse dotlej, dokler niso ministri počasi zapustili zbornico.

Tako je bila zaključena debata, ki jo mnogi smatrajo kot najvažnejšo v angleškem parlamentu, ne samo v zadnjem letu, temveč v vrsti zadnjih let.

London, 9. maja. (Havas.) Med poslanci, ki so glasovali smotno proti vladi, je 44 poslancev vladne večine, med njimi Amerly, Hore Belisha, Duff Cooper in parlamentarni tajnik prosvetnega ministrstva Ronald.

Prvi francoski in ameriški odmevi

London, 9. maja. S. Prvi komentarji francoskih listov poudarjajo predvsem dejstvo,

Govor lorda Halifaxa

Angleški zunanji minister je izjavil, da je treba napraviti konec nevarni iluziji, češ da ni daleč do zmage

London, 9. maja. AA. (Reuter.) V teku včerajšnje debata v domu lordov je pred končno besedo zunanjega ministra lorda Halifaxa spregovoril maršal letalstva lord Prenchard, ki je med drugim dejal, da nikakor ne more verovati glasovom, da bi bili Nemci odločeni poskusiti izkrcati se na angleških otokih. Govornik je dejal, da bi Nemci pri takem poizkusu riskirali znaten del svoje oborožene sile in da navzlic temu ne bi imeli nobenih izgledov na uspeh. Naglasil je med drugim ogromno premoč Anglije na morju in sposobnost angleškega letalstva, ki je v zadnjih borbah na Norveškem pod najbolj neugodnimi okoliščinami in brez letališč na licu mesta pokazalo, kaj zna.

V svojem govoru v domu lordov je dejal lord Halifax med drugim: Stopili smo v najtežjo borbo, ki je nastala za našo državo v teku njene zgodovine. Ta borba zahteva tudi zadnjo iskro naše energije, zahteva višek onega, kar lahko damo glede materialne, razumske in duševne sile. Posebno je treba napraviti konec nevarni iluziji, da ni daleč do zmage. Kdor misli, da bi se s strateškimi čudeži lahko doseglo kakšne odločilne spremembe, bi se mogel zelo varati. Lahko rečem, da od samega začetka nisem skrival svojega mnenja, da moramo v tej borbi prebrzdati ogromne težave in prenesti velike napore. Nikoli nisem skrival svojega mnenja, da zavisi naš uspeh v tej borbi od sposobnosti, ki jo bomo pokazali, od vztrajnosti in od samozvesti. Ni dovolj doprinasati amu žrtve, treba je tudi racionalno gospodariti z našimi močmi, ker se ne sme zastoj trošiti moč in energija. Vlada bo to vedno upoštevala ter ne bo krenila s svojega pota, imela bo vedno pred seboj končni cilj. Zaradi tega bo vedno skrbela za to, da se stori vsaka stvar v najugodnejšem času, pri čemer se bo posluževala najboljših strokovnih nasvetov. Malo kaj tako lahko pripelje do poraza in propada kot popuščanje pred izkušnjavi za izvedbo pustolovščin.

Zunanji minister je nato govoril o novih dolžnostih, ki jih je prevzel Churchill. Izrazil je upanje, da bodo novi sklepi prinesli veliko korist za nadaljnje vojskovanje. Predsednik vlade bo vsekakor temeljito proučil vprašanje izpolnitve dosežanih metod preskrbe države. Lord Halifax je govoril nato o predlogih za ustanovitve novega ožjega vojnega kabineta, katerega člani naj ne bi vršili svojih rednih resornih dolžnosti, da bi se popolnoma lahko posvetili vodstvu vojne. Zunanji minister je dejal, da izgleda da predlog mogoče na prvi pogled zapije, ker pomeni gotovo poenostavitev, toda ta predlog, če bi bil sprejet, bi skrival v sebi nevarnost zavlačevanja vladnega dela.

Nato se je lord Halifax bavil z načelnim vprašanjem pravice javne kritike za časa vojne. Dejaj je, da se tudi pri tem ne sme pozabiti, da je prvi in glavni cilj zmagati v sedanjih vojni. Dejaj je, da je velik del kritike, ki se je slišala, imel za podlago nepopolna in nezanesljiva poročila.

Debata v domu lordov se je končala brez glasovanja.

Zahteve po odločnejši vladi

Izmed 431 vladnih poslancev je glasovalo za vlado samo 281 — Angleški listi izražajo skoraj soglasno zahtevo po novi vladi vseh strank

London, 9. maja. s. Parlamentarni poročevalci angleškega radia opisujejo položaj v parlamentu po smotnem glasovanju. Predvsem opozarja na dvojno presenečenje: Vlada je dobila izredno nizko večino, nadalje pa sploh ni bilo pričakovati, da bo delavska stranka zahtevala glasovanje o vladni politiki, kar pa je bilo očitno sklenjeno na zaupni seji delavskih poslancev včeraj dopoldne. Čim je potem poslanec Morrison v svojem govoru sporočil, da delavska stranka želi glasovanje, se je položaj v parlamentu še poostil in debata je postala še bolj napeta. Predlog za glasovanje, ki ga je stavila delavska stranka, se je po stari tradiciji glasil sicer samo, naj se parlament izrazi proti zaključku debata, toda po angleški tradiciji, zlasti pa v sedanjem položaju, je pomenilo to praktično predlog za nezaupnico vladi.

Značilno je bilo, da smotni parlament ni bil niti proti ministru Churchill tako prijazno razpoložen, kakor je bil doslej. Churchillov govor je bil sicer nedvomno zelo močan. Navajal je mnoga dejstva, ostro napadal kritike, ki širijo neodgovor-

da je izmed 431 vladnih poslancev, samo tako majhno število glasovalo za vlado.

V ameriških listih je izraženo prepričanje, da je rešila Chamberlainovo vlado samo še strankarska disciplina konservativcev.

Komentarji današnjega londonskega tiska

London, 9. maja. s. (Reuter.) Današnji angleški listi v komentarjih k debati v parlamentu in smotnem glasovanju skoraj soglasno izražajo zahtevo po drastični reorganizaciji vlade in sestavi odločne in bolj reprezentativne vlade. Vladne posle naj bi sprejele nove osebe. Mnogi listi predlagajo kot edini izhod iz položaja vlado vseh strank.

»Times« obžaluje, da je delavska stranka v sedanjem položaju zahtevala glasovanje. List pravi, da je bilo opaziti proti vladi zadnje tedne sicer splošno nezadovoljstvo v javnosti, toda to še ni pomenilo panike. Potrebne bi bile spremembe v vladi. Delavska stranka naj bi opustila svoje strankarsko stališče in pristala na vstop v vlado.

Delavski »Daily Herald« pravi, da je neuspeh na Norveškem samo vrh cele gore Chamberlainovih napak.

Konservativni »Daily Telegraph« je sicer z glasovanjem v parlamentu zadovoljen, misli pa tudi, da bi morala dobiti Anglija kabinet z novimi močmi, ki bi bolj učinkovito vodili vojno.

Liberalni »News Chronicle« pravi, da ne uživa Chamberlain več niti zaupanja parlamenta niti javnosti.

»Manchester Guardian« pravi, da mora vsako vlado, da je doživela vlado včeraj poraz, čeravno ga bo morda skušala svetu prikazati kot zmago.

riti z našimi močmi, ker se ne sme zastoj trošiti moč in energija. Vlada bo to vedno upoštevala ter ne bo krenila s svojega pota, imela bo vedno pred seboj končni cilj. Zaradi tega bo vedno skrbela za to, da se stori vsaka stvar v najugodnejšem času, pri čemer se bo posluževala najboljših strokovnih nasvetov. Malo kaj tako lahko pripelje do poraza in propada kot popuščanje pred izkušnjavi za izvedbo pustolovščin.

Zunanji minister je nato govoril o novih dolžnostih, ki jih je prevzel Churchill. Izrazil je upanje, da bodo novi sklepi prinesli veliko korist za nadaljnje vojskovanje. Predsednik vlade bo vsekakor temeljito proučil vprašanje izpolnitve dosežanih metod preskrbe države. Lord Halifax je govoril nato o predlogih za ustanovitve novega ožjega vojnega kabineta, katerega člani naj ne bi vršili svojih rednih resornih dolžnosti, da bi se popolnoma lahko posvetili vodstvu vojne. Zunanji minister je dejal, da izgleda da predlog mogoče na prvi pogled zapije, ker pomeni gotovo poenostavitev, toda ta predlog, če bi bil sprejet, bi skrival v sebi nevarnost zavlačevanja vladnega dela.

Nato se je lord Halifax bavil z načelnim vprašanjem pravice javne kritike za časa vojne. Dejaj je, da se tudi pri tem ne sme pozabiti, da je prvi in glavni cilj zmagati v sedanjih vojni. Dejaj je, da je velik del kritike, ki se je slišala, imel za podlago nepopolna in nezanesljiva poročila.

Debata v domu lordov se je končala brez glasovanja.

Zunanji minister je nato govoril o novih dolžnostih, ki jih je prevzel Churchill. Izrazil je upanje, da bodo novi sklepi prinesli veliko korist za nadaljnje vojskovanje. Predsednik vlade bo vsekakor temeljito proučil vprašanje izpolnitve dosežanih metod preskrbe države. Lord Halifax je govoril nato o predlogih za ustanovitve novega ožjega vojnega kabineta, katerega člani naj ne bi vršili svojih rednih resornih dolžnosti, da bi se popolnoma lahko posvetili vodstvu vojne. Zunanji minister je dejal, da izgleda da predlog mogoče na prvi pogled zapije, ker pomeni gotovo poenostavitev, toda ta predlog, če bi bil sprejet, bi skrival v sebi nevarnost zavlačevanja vladnega dela.

Nato se je lord Halifax bavil z načelnim vprašanjem pravice javne kritike za časa vojne. Dejaj je, da se tudi pri tem ne sme pozabiti, da je prvi in glavni cilj zmagati v sedanjih vojni. Dejaj je, da je velik del kritike, ki se je slišala, imel za podlago nepopolna in nezanesljiva poročila.

Debata v domu lordov se je končala brez glasovanja.

Zunanji minister je nato govoril o novih dolžnostih, ki jih je prevzel Churchill. Izrazil je upanje, da bodo novi sklepi prinesli veliko korist za nadaljnje vojskovanje. Predsednik vlade bo vsekakor temeljito proučil vprašanje izpolnitve dosežanih metod preskrbe države. Lord Halifax je govoril nato o predlogih za ustanovitve novega ožjega vojnega kabineta, katerega člani naj ne bi vršili svojih rednih resornih dolžnosti, da bi se popolnoma lahko posvetili vodstvu vojne. Zunanji minister je dejal, da izgleda da predlog mogoče na prvi pogled zapije, ker pomeni gotovo poenostavitev, toda ta predlog, če bi bil sprejet, bi skrival v sebi nevarnost zavlačevanja vladnega dela.

Nato se je lord Halifax bavil z načelnim vprašanjem pravice javne kritike za časa vojne. Dejaj je, da se tudi pri tem ne sme pozabiti, da je prvi in glavni cilj zmagati v sedanjih vojni. Dejaj je, da je velik del kritike, ki se je slišala, imel za podlago nepopolna in nezanesljiva poročila.

Debata v domu lordov se je končala brez glasovanja.

Zunanji minister je nato govoril o novih dolžnostih, ki jih je prevzel Churchill. Izrazil je upanje, da bodo novi sklepi prinesli veliko korist za nadaljnje vojskovanje. Predsednik vlade bo vsekakor temeljito proučil vprašanje izpolnitve dosežanih metod preskrbe države. Lord Halifax je govoril nato o predlogih za ustanovitve novega ožjega vojnega kabineta, katerega člani naj ne bi vršili svojih rednih resornih dolžnosti, da bi se popolnoma lahko posvetili vodstvu vojne. Zunanji minister je dejal, da izgleda da predlog mogoče na prvi pogled zapije, ker pomeni gotovo poenostavitev, toda ta predlog, če bi bil sprejet, bi skrival v sebi nevarnost zavlačevanja vladnega dela.

Nato se je lord Halifax bavil z načelnim vprašanjem pravice javne kritike za časa vojne. Dejaj je, da se tudi pri tem ne sme pozabiti, da je prvi in glavni cilj zmagati v sedanjih vojni. Dejaj je, da je velik del kritike, ki se je slišala, imel za podlago nepopolna in nezanesljiva poročila.

Debata v domu lordov se je končala brez glasovanja.

Zunanji minister je nato govoril o novih dolžnostih, ki jih je prevzel Churchill. Izrazil je upanje, da bodo novi sklepi prinesli veliko korist za nadaljnje vojskovanje. Predsednik vlade bo vsekakor temeljito proučil vprašanje izpolnitve dosežanih metod preskrbe države. Lord Halifax je govoril nato o predlogih za ustanovitve novega ožjega vojnega kabineta, katerega člani naj ne bi vršili svojih rednih resornih dolžnosti, da bi se popolnoma lahko posvetili vodstvu vojne. Zunanji minister je dejal, da izgleda da predlog mogoče na prvi pogled zapije, ker pomeni gotovo poenostavitev, toda ta predlog, če bi bil sprejet, bi skrival v sebi nevarnost zavlačevanja vladnega dela.

Nato se je lord Halifax bavil z načelnim vprašanjem pravice javne kritike za časa vojne. Dejaj je, da se tudi pri tem ne sme pozabiti, da je prvi in glavni cilj zmagati v sedanjih vojni. Dejaj je, da je velik del kritike, ki se je slišala, imel za podlago nepopolna in nezanesljiva poročila.

Debata v domu lordov se je končala brez glasovanja.

Zunanji minister je nato govoril o novih dolžnostih, ki jih je prevzel Churchill. Izrazil je upanje, da bodo novi sklepi prinesli veliko korist za nadaljnje vojskovanje. Predsednik vlade bo vsekakor temeljito proučil vprašanje izpolnitve dosežanih metod preskrbe države. Lord Halifax je govoril nato o predlogih za ustanovitve novega ožjega vojnega kabineta, katerega člani naj ne bi vršili svojih rednih resornih dolžnosti, da bi se popolnoma lahko posvetili vodstvu vojne. Zunanji minister je dejal, da izgleda da predlog mogoče na prvi pogled zapije, ker pomeni gotovo poenostavitev, toda ta predlog, če bi bil sprejet, bi skrival v sebi nevarnost zavlačevanja vladnega dela.

Nato se je lord Halifax bavil z načelnim vprašanjem pravice javne kritike za časa vojne. Dejaj je, da se tudi pri tem ne sme pozabiti, da je prvi in glavni cilj zmagati v sedanjih vojni. Dejaj je, da je velik del kritike, ki se je slišala, imel za podlago nepopolna in nezanesljiva poročila.

Debata v domu lordov se je končala brez glasovanja.

Zunanji minister je nato govoril o novih dolžnostih, ki jih je prevzel Churchill. Izrazil je upanje, da bodo novi sklepi prinesli veliko korist za nadaljnje vojskovanje. Predsednik vlade bo vsekakor temeljito proučil vprašanje izpolnitve dosežanih metod preskrbe države. Lord Halifax je govoril nato o predlogih za ustanovitve novega ožjega vojnega kabineta, katerega člani naj ne bi vršili svojih rednih resornih dolžnosti, da bi se popolnoma lahko posvetili vodstvu vojne. Zunanji minister je dejal, da izgleda da predlog mogoče na prvi pogled zapije, ker pomeni gotovo poenostavitev, toda ta predlog, če bi bil sprejet, bi skrival v sebi nevarnost zavlačevanja vladnega dela.

Nato se je lord Halifax bavil z načelnim vprašanjem pravice javne kritike za časa vojne. Dejaj je, da se tudi pri tem ne sme pozabiti, da je prvi in glavni cilj zmagati v sedanjih vojni. Dejaj je, da je velik del kritike, ki se je slišala, imel za podlago nepopolna in nezanesljiva poročila.

Debata v domu lordov se je končala brez glasovanja.

Zunanji minister je nato govoril o novih dolžnostih, ki jih je prevzel Churchill. Izrazil je upanje, da bodo novi sklepi prinesli veliko korist za nadaljnje vojskovanje. Predsednik vlade bo vsekakor temeljito proučil vprašanje izpolnitve dosežanih metod preskrbe države. Lord Halifax je govoril nato o predlogih za ustanovitve novega ožjega vojnega kabineta, katerega člani naj ne bi vršili svojih rednih resornih dolžnosti, da bi se popolnoma lahko posvetili vodstvu vojne. Zunanji minister je dejal, da izgleda da predlog mogoče na prvi pogled zapije, ker pomeni gotovo poenostavitev, toda ta predlog, če bi bil sprejet, bi skrival v sebi nevarnost zavlačevanja vladnega dela.

Nato se je lord Halifax bavil z načelnim vprašanjem pravice javne kritike za časa vojne. Dejaj je, da se tudi pri tem ne sme pozabiti, da je prvi in glavni cilj zmagati v sedanjih vojni. Dejaj je, da je velik del kritike, ki se je slišala, imel za podlago nepopolna in nezanesljiva poročila.

Debata v domu lordov se je končala brez glasovanja.

Regulacijo Zvezde smo dočakali

Sedanja delna preureditev Zvezde za postavitev kraljevega spomenika pomeni začetek regulacijskih del po arh. Plečnikovem načrtu

Ljubljana, 9. maja. Letos bo minilo 40 let, odkar smo začeli »regulirati« Zvezdo, park na edinem večjem ljubljanskem trgu. Če izvajamo Kongresni trg, Ljubljana nima pravega trga; trg mora biti od vseh strani zaključen in vsaj kolikor toliko arhitektonska celota. Sicer tudi Kongresni trg ni idealen v tem pogledu kakor ni Zvezda park v dobrem pomenu besede. O preureditvi Zvezde so začeli razmišljati že l. 1930. Tedaj so začeli široko potezno regulirati staro Ljubljano po Plečnikovih načrtih. Časopisje je skoraj neprestano več let pisalo o teh načrtih. Zdaj so ljudje na mnogih Plečnikove, neurešene načrte že pozabili. Prišla je na vrsto tudi Zvezda.

Načrta regulacije Zvezde se pa meščani najbrž še dobro spominjajo. Nekateri trdijo, da bi prišlo do regulacije Zvezde že tedaj, če bi se ji ne uprli upokojenci. Toda razen upokojencev so branili staro Zvezdo kot kakšno narodno svetinjo tudi nekateri drugi meščani. Zdelo se jim je, da bi ne mogli prebrskati slovesa od Zvezde, kakšno poznažo že od rane mladosti, parka s kostanjevimi drevedmi. Niso se mogli sprizniti niti s tem, da bi po regulaciji ostali skoraj povsem enaki drevedni, prav tako v obliki zvezde. Najtežja se jim je torej zdelo ločitev od kostanjev. Ne bomo raziskovali, ali so Ljubljancem tak veliki prijatelji narave ali so pa obžalovali kostanje iz kdo ve kakšnih sentimentalnih razlogov, vemo le, da do regulacije ni prišlo. Kostanji so bili proglašeni za zdrave in mnogi meščani so jim želeli večno življenje.

Divji kostanj ni več že precej časa »moderno« drevo za drevedne. Ta argument sicer pri starih meščanih ne zaleže mnogo, vendar moramo povedati, da vrtnarji ne cenijo več posebno divjega kostanja, ker zelo smeti s svojim listjem, ker je njegova življenjska doba kratka in ker mu ne prija posebno naše podnebje. Čim kostanj malo ostari, pomeni stalno nevarnost za pešce, saj se njegove veje rade krhajo ob nekoliko močnejšem vetru in zlasti pod težo snega. Zato se bodo morali naši meščani sprizniti s tem, da novi drevedni v mestu ne bodo več kostanjev in da bodo kostanje v starih drevednih sčesoma nadomestili z drugimi drevesi. Seveda tudi v regulirani Zvezdi ne bodo več sadili kostanjev.

Da tudi slovo od kostanjev ni tako stransko kakor so si nekateri domisljali, vidimo te dni. Čim so začeli podirati prve kostanje v srednjem drevedu, ki drži v smeri jug-sever, je postala Zvezda zbirali-

šče vseh tistih, ki so jim pri nas cestni dogodki duševna hrana. Teh ni malo. Sicer je pa podiranje kostanjev v Zvezdi tudi zgodovinski dogodek, čeprav ga ne kaže primerjati s kongresom, po katerem je doblj trg ime ali s proglasitvijo naše samostojnosti l. 1918 na Kongresnem trgu. Pozorišče dela je ograjeno, da ljudje ne silijo naravnost pod sekuro v bližino padajočih dreves. Toda, ker prednja stojšča niso nič dražja, hočejo vsi čim bliže, da bi česa ne spregledali.

Povedati je treba, če že gledalci tega niso opazili kljub svojemu vestnemu opazovanju, da je večina kostanjev v resnici trhla, debela so v svoji srži rjava, nagnila. Pa tudi debelejšje korenine so skoraj vse v srednji rjavi. Skoraj neverjetno se zdi, kako so drevesa sploh še mogla ozeleneti. Zdi se, da so skrivala svojo starost kakor matrone, ki nosijo na sebi vzorce izdelkov desetih kozmetičnih tovarn. Ni posebno varno siliti pod deblo teh invalidov, ko so že napol izpodkopana; pred dnevi se je nekoliko izpodkopan kostanj nenadno zvrnil čez klopi, ko je potegnil veter. Zdaj delavci podirajo drevesa previdno s pomočjo vrvi.

Dobrih 5 tednov je do Vidovega dne, ko bi se moral v Zvezdi stati kraljev spomenik. Dela za tako kratek čas je več kakor dovolj. Zdaj končno vemo, kje bo spomenik stal: v srednjem prečnem drevedu, ob trgu proti Vegovi ulici. Pred leti, ko so se računali s tem, da bodo spomenik postavili v Zvezdi, je bil nekaj časa tudi izbrani prostor na južni strani srednjega drevedne. Kmalu pa bodo radovednejši sami ugotovili, kateri prostor je izbran, saj bodo delavci morali že začeti kopati precej globok temelj za težak spomenik.

Čeprav pomeni ta preureditev Zvezde prav za prav začetek celotne regulacije parka, vendar je samo po sebi razumljivo, da zdaj ne gre toliko za regulacijo Zvezde kakor za začasno ureditev okolice, kjer bo stal spomenik. Šele, ko bo spomenik že postavljen, bodo lahko nadaljevali regulacijska dela. Za zemeljska dela do polne mesece ugoden čas, a na končno vrtarsko ureditev bomo morali še počakati do prihodnje pomladi.

Regulacija Zvezde bo baje dala tudi izpodbudo za regulacijo tako znanega Južnega trga, kompleksa med Zvezdo in Prešernovo ulico ter med Selenburgovo in Wolfovo ulico. Lastniki parcel in hiš na tem kompleksu kažejo precej zanimanja za regulacijo in nekateri že resno računajo na zidanje ob projektiranem trgu.

Anketa o pomoči rudarskim upokojencem

Rudarsko glavarstvo je sklicalo za torek 8. t. m. anketo predstavnikov delodajalcev in delojemalcev rudarske plavzarske industrije ter prizadetih javnih ustanov, na kateri so razpravljali o položaju rudarskih plavzarskih upokojencev ter o ukrepih za zboljšanje njihovega položaja. Prizadeti je 1509 staroupokojencev, vdov in sirot, katerih letne pokojnine znašajo od 12.35 do 75.70 din ter prejajajo k tem še mesečne doklade v višini od 12 do največ 150 din, tako da so le redki upokojenci, ki bi prejimali na mesec nad 200 din. Odgovorilo je na to je nujno potrebna ter je zaradi tega predložila delavska delegacija konkreten predlog, da naj se kot prva pomoč staroupokojencem naknadno s 1. jan. 1940 zvišajo doklade za 50 odstotkov, za kar bi bil potreben na leto znesek 1.160.000 din. Ta znesek naj bi se kril iz prispevka glavne bratovske skladišnice, banke uprave iz bednostnega sklada ter enkratnega prispevka prizadete industrije. Predstavnik banke uprave, bratovske skladišnice in rudarsko-plavzarske industrije so zavzeli k temu predlogu dobrohotno stališče in bo industrija sklepala o višini prispevka, čim bodo znani prispevki banke uprave in Bratovske skladišnice.

Na anketi je bila tudi poudarjena potreba po končnoveljavnem izenačenju staroupokojencev z novoupokojenci ter po zvišanju pokojninskih prejemkov novoupokojencev glede na naraščajočo draginjo. Novoupokojencev je v Sloveniji že 4500 in znašajo njih pokojnine od 70 do 800 din mesečno, pri čemer pa je 800 din deležen le majhen odstotek.

Določeno je bil poseben odsek, v katerem so po en predstavnik rudarske oblasti, glavna upravnega odbora glav

Veselite se na „BAL V OPERI“

Ce bi tega filma ne videl, bi mi bilo zelo žal ...
Po Tristan Bernardovem odrskem komadu

KINO UNION, tel. 22-21
ob 16., 19. in 21. uri

JEANNE DORÉ

Materina radost in bol

take in enake besede so se čule iz ust
onih, ki so videli film in se navduševali nad
vzvišeno igro umetnice, kakršna je

EMA GRAMATICA

Napeta senzacijska drama izrednih pustolovščin

KORONOV BISI KINO MATICA, tel. 21-24,
ob 16., 19. in 21. uri
z najboljšimi igralci Amerike: SPENCER TRACY-jem in MYRNO LOY.

JEANETTE Mc DONALD in NELSON EDDY pojeta najlepše arije in pesmi
v prekrasnem glasbenem filmu:

CVETJE V MAJU (BELI JORGovan)
KINO SLOGA, tel. 27-30. — Samo še danes in jutri — Danes ob 16., 19. in 21. uri

DNEVNE VESTI

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list
kr. banske uprave dravske banovine« št.
37. z dne 8. t. m. objavlja pravilnik o od-
kupovanju živali, vozil in opreme od pro-
izvajalcev za potrebe aktiviranih enic.
vojske in mornarice, pravila o opravlja-
nju dopolnilnega izpita učencev meščan-
skih šol z zaključnim izpitom za vpis v I.
razred trgovske akademije, dvoizredne
trgovske šole, ženskega strokovnega učiteljskega, pomorske trgovske akademije in
srednje tehniške šole, banovo odredbo o
minimalnih mezdah v gostinskih podjetjih,
imenovanje članov mojstrske izpitne ko-
misije s fakultetno izobrazbo pri zborni-
ci za TOI v Ljubljani in razne objave iz
»Službenih novic«.

— Odvetniška vest. V imenik advoka-
tov s sedežem v Ljubljani, Prizakova 15
je bil vpisan 3. maja g. Dušan Smodej.

— Pokojniški zavod namerava zgraditi
v Zagrebu stanovanjsko četrt za 200 mil-
ijonov din. Ravnateljstvo zagrebskega Po-
kojnisknega zavoda je sklenilo sezidati v
Zagrebu veliko stanovanjsko četrt okrog
hišami in investirati v ta namen 200 mil-
ijonov din. V ta namen kupuje od Prve
Hrvatske štedionice veliko zemljišče s
površino 40.000 arov. Zemljišče velja
14.800.000 din, skupno pa namerava
investirati v daljši dobi za stavbna dela
nad 200.000.000 din.

— Brzi vlak Sarajevo—Beograd zavozil
v zemeljski plaz. V noči od ponedeljka na
torek se je pripetila blizu železniške po-
staje Dvorišča podobna železniška nesreča.
kako pred tedni pri nas v Belokranju, k
sreči pa ni imela tako usodnih posledic
Brzovlak št. 315, ki je vozil skozi Bistric
in Višegrad proti Beogradu je naletel na
velik zemeljski plaz. Strojvodja je pa k
sreči opazil, da je proga zasuta še precej
zgodaj, tako da je vlak zavozil v zemljo
le z manjšo hitrostjo. Lokomotiva se je
zarila globoko v zemljo. Na vagonih so
popokale šibe in več potnikov je bilo laže
ranjenih. O nesreči so takoj sporočili v
Sarajevo in s pomočjo pomožnega vlaka
so poneli čiščenje proge, toda po tem se
je sesul nanj drugi plaz zemlje in kame-
nja. Potniki morajo prestopati, ker proga
se ni očistila.

tere manjše reke. Tako se je n. pr. raz-
lila Krapina pri Zaprtešcu, a doslej še ni
bilo velike škode. Razlila se je tudi Kolpa
pri Petrinji in je poplavlila okrog 1.000
oravol obdelane zemlje. Zaradi narasle vo-
de se je podrl most čez reko Bosno v Žep-
ču in je zaradi tega ustavljen promet na
cesti Brod—Sarajevo. V Bosni se je razlil
tudi Vrbas in je preplaval velika polja.

— Izvoz jaje iz dravske banovine. Iz
ljutomerskega okraja, ki je glavno sredi-
šče za izvoz jaje iz Slovenije, je bilo izvo-
ženo v prvem tromesečju tega leta 27 va-
gonov jaje v švic, 7 v Nemčijo, 4 na Če-
sko in 2 v Italijo.

— Vzpustitev letalskega poštnege
prometa. 1. maja je bil vzpostavljen letal-
ski poštni promet na progah Zagreb—Bo-
rovo—Beograd—Zagreb—Ljubljana in Bu-
karesta—Beograd—Zagreb—Benečke—Mi-
lan. Vsa navodila o predaji letalskih pošt-
nih pošilk interesni dobe na poštah.

— Epidemija tifusa v Osljeju. V Oslje-
ju so se zadnje čase začele zelo naglo ši-
riti obolenja za tifusom, tako da so za-
vzela že epidemične značaje. Marca je bi-
lo v bolnici le 5 bolnikov, ki so oboleli za
tifusom, aprila pa že 25. Zadnjih 6 dni je
obolelo še 10 prebivalcev za tifusom. Do
epidemije tifusa je prišlo zaradi tega,
ker je narasla Drava preplavila del mesta
in je vdrila voda iz greznice v studence.

— 7 milijonov din za novi most preko
Kolpe pri Karlovcu. Brodska tovarna va-
gonov je prevzela gradnjo velikega inostu
čez Kolpo pri Karlovcu. Most bo zgradila
skupno z zagrebskim stavbinim podjet-
jem. To je eno izmed večjih javnih del in
bo trajalo približno leto dni. Stroški so
proračunani na okrog 7 milijonov din.
Most bo dolg 97 m in 9 m širok.

— Vlom v Metliki. Pred dnevi so ne-
znani vlomilci obiskali hišo Jakoba Ogu-
lina v Metliki. Vlomilca sta bila menda
dva, ki sta odnesla 2500 din, malo usnjato
denarnico s 60 din in nekaj drugih pred-
metov. Vlomilca sta pobegnila nekam pro-
ti Gorjancem.

— Letalski promet na progi Beograd—
Podgorica. Tudi na progi Beograd—Pod-
gorica je bil 1. maja vzpostavljen redni
letalski promet. Letala letajo po nasled-
njem redu: odlet iz Beograda ob ponedel-
jkih, središčih in petkih ob 9. prihod v Pod-
gorico ob 10.15. Odlet iz Podgorice ob
10.35, prihod v Beograd ob 11.50.

— Kongres združenj gostinskih stroke v
Banjaluki. Danes se je začel kongres Zve-
ze gostinskih združenj Jugoslavije v Ba-
njaluhi. Kongresa so se udeležili tudi šte-
vilni hotelirji iz Slovenije. Glavni kon-
gresni dan bo jutri.

— Pravilnik za zvišanje železniške ta-
rife. Generalna direkcija državnih železnic
je pripravila načrt pravilnika o zvišanju
železniške blagovne tarife. Železniški mi-
nister je že podpisal odlok za sklicanje
seje tarifnega odbora, ki bo, kakor smo
poročali, 16. t. m.

— Zastopniki Madžarsko-jugoslovskega
društva iz Budimpešte v Beogradu. V
Beograd so prispeli odlični madžarski
gostje na čelu z Baltezarjem Langom,
vpokojenim generalom in bivšim poslan-
cem, ki je predsednik Madžarsko-jugoslo-
vskega društva v Budimpešti. Zastopni-
ki madžarsko-jugoslovskega društva iz
Budimpešte so prispeli v Beograd na ofi-
cielni obisk k predsedniku beograjske ob-
čine Vojnu Gjuričicu.

— Sprememba in dopolnitev uredbe o
trgovskih, industrijskih in obrtnih zborni-
kah. Ministrski svet je na predlog ministr-
stva trgovine in industrije podpisal ured-
bo o spremembah in dopolnitvah uredbe o
trgovskih, industrijskih in obrtnih zborni-
kah. Novi predpisi se nanašajo predvsem
na primere, ko se izprazni mesto zborni-
čnega svetnika zaradi vojne službe. Ko bo
zbornični svetnik poklican na orožne va-
je, bo imelo predsedstvo zbornice dolžnost
takoj poklicati njegovega namestnika. Ako
bi bilo na orožne vaje poklicanih toliko
zborničnih svetnikov in njihovih namest-
nikov, da bi zbornični svet ne bil skladen,
je v vseh predmetih iz pristojnosti zbor-
ničnega sveta pristojno predsedstvo zbor-
nice. Ako bi pa bilo poklicano na orožne
vaje toliko članov predsedstva in njho-
vih namestnikov, da bi ne mogli več pravo-
veljavno sklepati, ima predsedstvo pravo
vse poklicati v svoj forum namestnike iz
vseh vrst zborničnih svetnikov.

Iz Ljubliane

— Iz Dekliskih internat Franje Tavčarje-
ve v Ljubljani, Novi trg 5. Uprava inter-
nata sprejema že sedaj ustne in pisme-
ne prijave gojence za šolsko leto 1940-41
v prostorih internata na Novem trgu 5.
— Iz Drevi ob 20.15 prireda Sentjakob-
čani dobrodelno predstavo Nušičeve ve-
seloigre »Uje«. Dobiček današnje predsta-
ve so namenili Protituberkulozni ligi v
Ljubljani. Še na Minkoštno soboto 11. in
na binkoštni ponedeljek 13. t. m. obakrat
ob 20.15 boste imeli priliko ogledati si to
izvrstno Nušičevo delo, ki ga uprizarajo
Sentjakobčani s takim uspehom, da so bi-
le vse dosedanje predstave (26) popolno-
ma razprodane. S tema predstavama bo
do Sentjakobčanov zaključili letošnji sezo-
ni. Ker je odšlo tudi pri zadnji predstavi
mnogo ljudi brez vstopnic, jih kupite že
vnaprej v društvenih prostorih v Mest-
nem domu.

— Iz »Dalmatince« še vedno štrajkajo.
Povišek cen dalmatinskemu vinu je za-
nesel med stalne goste dalmatinskih go-
stinskih lokalov nemalo razburjenje, kaj-
ti ne more jim v glavo, da so lastniki kar
čez noč in sedaj sredi leta povišali cene
za 2 din pri litru bčje kapljice. Iz neka-
terih dalmatinskih lokalov so se preselila
cela omizja v domače gostilne, kjer za-
bavljajo na debelo čez nesolidnost in za-
hitevanje, da jim pride na pomoč oblast. Na
to, kako se bo spor poravnal, je treba pač
še počakati, dejstvo pa je, da so zankrat
dalmatinska gostišča precej prazna.

— Iz Društvo slovenskih likovnih umet-
nikov javlja svojim članom, da bo redni
letni občni zbor v soboto dne 18. maja ob
20 v restavraciji Slamič (kmečka soba)
v Ljubljani.

— Iz Pevski koncert, ki bo 10. t. m. ob
20 v Franciskanski dvorani, bo nudil po-
slušalcem redek užitek. Nastopili bodo:
znana sopranistka ga. Pavla Lovsetova,
njena hčerka ga. Majda poroč. Dugan in
pianist g. prof. Dugan Čedomil, ki je že
kot 9leten deček priredil samostojne kon-
certe. Predprodaja vstopnic je v trafiki
Sever v Selenburgovi ulici, 228—n

— Iz Poštna hranilnica, podružnica v
Ljubljani na binkoštni ponedeljek 13. maja
ne bo poslovala za stranke.

— Iz Cepljenje zoper kozo se v Ljubli-
ni prične v ponedeljek 20. maja in je ob-
vezno za vse lani rojene otroke, ki še niso
bili cepljeni, prav tako pa tudi za vse le-
tos rojene, ki so stari najmanj 3 mesece.
Javno brezplačno cepljenje bo po raznih
delih mesta, kakor je razvidno z velikih
lepakov. Cepljeni morajo biti vsi otroci,
ki sploh še niso cepljeni, pa tudi oni, ki
se jim kozo niso prišlo. K cepljenju je
treba prinesiti otroka čistega v čisti obleki,
enako pa tudi k obveznemu pregledu na
isto cepilno postajo. O opravljenem cep-
ljenju in pregledu bodo starši dobili pi-
smeno potrdilo, ki naj ga dobro shranijo.
Razen na plakatih navedene dni je cep-
ljenje vsak dan med uradnimi urami tudi
v mestnem fizikatu, a ni brezplačno. Star-
ši onih otrok, katere bo cepil zasebni
zdravnik, morajo mestnemu fizikatu takoj
predložiti dokazilo o uspešnem cepljenju.
Otroke, ki bi jih n. pr. zaradi bolezni ne
bilo mogoče cepiti, je treba opravičiti pri
javnem cepljenju ali pa med uradnimi
urami pri mestnem fizikatu v Mestnem
domu. Kdor se pregreši zoper predpise,
posebno na, če otroka ne prinese k cep-
ljenju in pregledu ali se pravočasno ne op-
raviči, bo po določilih zakona o zatiranju
nalezljivih bolezni kaznovan.

Sodba v Pollakovem pro- cesu bo razglašena v soboto

**Včeraj so bili zaslišani izvedenci — Državni tožilec
zahteva kazen po obtožnici, branilci so pledirali za
oprostitev**

Ljubljana, 9. maja
Na včerajšnji dopoldanski razpravi pro-
ti delničarjem in upravnim svetnikom tvr-
de Pollak d. d. je predsednik senata g. Ivan
Brelji prečital spise o ogromnih terjatvah
domačih in inozemskih tvrdk, ki so tv.
Pollak dobavljale blago. Zastopnik kon-
kurzne mase dr. Ravnihar je zahteval, naj
se protikolira, da Mestna hranilnica ni
zahtevala otvoritve konkursa, temveč je
to storila tvrdka Mauer-Fischer iz Zagre-
ba. Ugotovilo se je, da so bili upniki 3.
razreda kriti komaj z 1%, Mestna hra-
nilnica je krila 46% svojih terjatev. Pod-
jetje je plačevalo ogromne obresti za
bančni kapital, najvišje obresti je plače-
valo Ljudski posojilnici.

Izjave izvedencev za knjigovodstvo

Na zahtevo državnega tožila so bili iz-
vedenci zaslišani ločeno. Medtem ko je bil
zaslišan eden izmed izvedencev, sta druga
dva zapustila sodno dvorano.

Izvedenec za knjigovodstvo Franc Ze-
lenik je na podlagi pregleda knjig mogel
ugotoviti, da je po njegovem mnenju go-
spodarska kriza zelo prizadela podjetje,
bilo pa je v podjetju tudi preveč šefov in
je podjetje delalo preveč s tujim kapita-
lom. Po mnenju tega izvedenca so dobri
fabrikanti navadno slabi trgovci. Prejšnji
knjigovodja Moro je lepo vodil knjigovo-
dstvo, a po svoje, tako da je bilo težko pre-
gledno. Njegov naslednik glavni knjigo-
vodja Schwab, ki ga sodišče ni moglo oseb-
no zaslišati, ker se je preselil v Nemčijo,
je vpeljal ameriški žurnal, ki je bil ne-
primeren za tako industrijsko podjetje, ka-
kšno je bilo Pollak d. d., in to zaradi ne-
možnosti kalkulacije ob vsakem času. Pre-
moženjsko stanje ni bilo razvidno, ker so
se vknjižbe akirvale, bilance niso nudile
pravo sliko premoženjskega stanja. Po
mnenju izvedenca Zelenika so lastniki špe-
kulirali na padec dinarja, ko so jemali vi-
soka posojila. Glede ustanovitve družbe
Standard je izvedenec menil, da zamislil
ni bila slaba, a prenosi premoženja v tem
primeru niso bili pravilni in je bila usta-
novitev takega podjetja, v času ko so se
lastniki že »lovili«, neprimerna. Podjetje
prav za prav ni imelo svojega kapitala,
temveč je živel od posojil.

Branilec dr. Žitko je pripomnil, da so
lastniki dali vendar garancije za posojila.
Zastopnik konkurzne mase dr. Ravnihar je
odgovoril, da je amnatrati garancije za pa-
sivo podjetja.
Drugi izvedenec za knjigovodstvo Anton
Javornik je izjavil, da je bila družbena
glavnica 1.500.000 din prav za prav fiktiv-
na postavka. Delničarji so sicer prinesli
v podjetje še okoli 11 milijonov dinarjev,
toda to je bilo posojilo delničarjev pod-
jetju. Iz knjig je razvidno, da so delničarji
v dobrih časih prinesli dobiček na svoje
zasebne račune, v slabih časih pa so pre-
nesli izgube na posamezne obrate. Tako
knjiženje ni pravilno z bilančnega vidika.
Tako je obstojal konto avtomobilov v zne-

— Iz Pri podiranju koštanjev v Zvezdi se
zelo lahko pripeti nesreča, ker so stara
drevesa tako slabo ukoreninjena, da je prvi
kostanj kar sam padel, ko so ga spod-
kopali. Zaradi nevarnosti je sedaj ves pro-
stor ograjen in opozarjamo občinstvo ter
gledalce, naj nikakor ne silijo skozi ograjo.
Občinstvo s svojo preveliko radovednostjo
tudi ovira delavce in s tem zavlačuje dela
za postavitev spomenika Nj. Vel. kralju
Aleksandru I. Zedinitelju.

Koleznica

KOLEDAR

Danes: Četrtek, 9. maja: Gregor Nacian-
ski

DANASNE PRIREDITVE
Kino Matica: Koronovi biseri
Kino Sloga: Cvetje v maju (Beli jorgo-
van)

Kino Union: Jeanne Doré
Občni zbor krajevne organizacije JNS
za dvorski okraj ob 20. v salonu gostilne
pri Mraku na Cesti 29. oktobra
Sentjakobsko gledališče »Uje« dobro-
delna predstava v korist Protituberkuloz-
ne lige ob 20.15 Mestni dom
Materinska proslava v Mostah ob 20. v
dvorani kina

Razstava Magoličevih slik v Jakopiče-
vem paviljonu odprta od 8. do 18.

DEZURNE LEKARNE
Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1,
Bahovec, Kongresni trg 12, Komotar, Vič
— Tržaška cesta 48.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20 uri
Četrtek, 9. maja: Danes bomo tiči. Red
Četrtek. Gostovanje Zvonimirja Rogoza
Petek, 10. maja: ob 15. uri: Hamlet. Di-
jaška predstava za izven ljubljanske
srednje šole. Gostovanje Zvonimirja
Rogoz. Znižane cene od 20 din navzdol.
Ob 20. uri: Danes bomo tiči. Red A.
Gostovanje Zvonimirja Rogoza
Sobota, 11. maja: Hamlet. Izven. Gosto-
vanje Zvonimirja Rogoza
Nedelja, 12. maja: Hamlet. Izven. Gosto-
vanje Zvonimirja Rogoza

Petkova popoldanska dijaška predstava
Shakespearjevega »Hamleta« z gostom Ro-
gozom bo samo za dijake izven ljubljans-
kih srednjih šol, na kar p. n. občinstvo
opozarjamo.

OPERA

Začetek ob 20 uri
Četrtek, 9. maja: Modra roža. Red B
Petek, 10. maja: zaprti, (generalka)
Sobota, 11. maja: Kleopatra. Krstna pre-
stava. Premiera Premierski abonma
Nedelja, 12. maja: Modra roža. Izven

restovali ne glede na to, ali je imelo po-
djetje zgubo ali dobiček. Že 1.1920 je pri-
šel v podjetje tuj kredit, ta pa je v sle-
dečih letih naglo rasel od 2 na 6, 10, 24,
27 in končno na okoli 40 milijonov dinar-
jev. Obratovanje s tolikim tujim kapitalom
je bila rak rana tega podjetja. Kredit je
bil vrhu tega zelo drag in obročen. S tem
je bila ogrožena donosnost podjetja. Samo
v 1.1930 je podjetje plačalo samo za obre-
sti okoli 5 milijonov din. Krediti so bili
kratkoročni. Tudi kredit Mestne hranil-
nice je bil kratkoroden, kar je razvidno
iz posojilnih pogojev, kajti Mestna hra-
nilnica si je pridržala 6 mesečni odpovedni
rok za posojilo.

Podjetje je bilo izročeno na milost in ne-
milost bankam. Tako je finančna struktura
podjetja že od vsega početka ogrožala do-
nosnost in obstoj podjetja.

Glavni kreditorji podjetja so bili najprvo
Prastedion, potem Ljudska posojilnica in
češka industrijska banka, končno pa Me-
stna hranilnica ljubljanska.

Vsak prehod od enega kreditorja na
druga kaže na krizo v podjetju. L.1924
je Prastedion odpovedal podjetju kredit.
Po dolgih pogajanjih je dobilo podjetje
nato kredit pri Ljudski posojilnici in pri
češki industrijski banki. Ta dva kreditorja
sta izvedla revizijo podjetja, ki je bila
gotovo presenetljiva, kajti takoj po re-
viziji sta začela stroje postopati z dolžni-
ki in sta zahtevala hipotekarno kritje za
30 milijonov din ter še zasebno kritje in
kritje z delnicami.

Kreditorja sta odkrila tudi kredit pri
Hranilnem in posojilnem zavodu, ki je bil
maskiran na ta način, da ga je podjetje
vodilo na privatnih računih. Kreditorja sta
zahtevala, da se ta kredit vodi med de-
narnimi zavodi, kar se je zgodilo. Hranili
in posojilni zavod pa se je obvezal, da se ne
bo vknjižil na obrate.

Potem je Mestna hranilnica prevzela fi-
nanciranje podjetja. Ljudska posojilnica in
češka industrijska banka sta bili izpla-
čani in njune hipoteke so bile zbrisane.
L.1930 se je Mestna hranilnica vknjižila
na nepremičnine podjetja in plačala stro-
ške za vknjiženje v znesku nad 300.000 din
sama, ker podjetje za ta strošek ni imelo
denarja.

Od 1.1926 je bila kontrola kreditorjev
nad podjetjem vedno večja. Denarni za-
vodi so imeli čedalje manj zaupanja v po-
djetje. Našla so se skoraj grozljiva pisma
ravnatelja češke industrijske banke Uča-
ka iz tega časa. Morda bi prišlo že 1.1926
do katastrofe, ako ne bi podjetje našlo no-
vega kreditorja v Mestni hranilnici ljub-
ljanski.

Po mnenju izvedenca je bila Mestna hra-
nilnica do podjetja preveč kulantna. Že

1.1927 v podjetju dejansko ni bilo več krit-
ja za posojilo Mestne hranilnice, toda Me-
stna hranilnica podjetju do 1.1930 ni de-
lala težkoč, tedaj pa je podjetje nehalo
plačevati svoje obresti za veliko posojilo.

L.1930 je bila Mestna hranilnica priprav-
ljena za izvedbo sanacije tv. Pollak, toda
do tega ni prišlo, sledil je konkurz.
Tako je bilo razmerje tv. Pollak do de-
narnih zavodov ki so ji dajali kredite.

Ob pravem času bi podjetje dajalo zelo
skromno donosnost, če bi imelo dobro eno-
stno vodstvo in če bi varčevali, a delničarji
so dvignili ogromne vsote.
Zelo nesrečno je bilo tudi bilanciranje
tvrdke. Dobička ni izkazovala, izgube so
prišle na osebne konte. Z bilančnega vi-
dika je to nedopustno. Efektivna izguba
je na ta način spremenila v efektivno
aktivno. Investicijskih kontov niso vodili,
investicije so pisali na generalno režijo, to
pa zaradi vzbujanja dobrega vtisa pri kre-
ditorjih.

Državni tožilec in branilci

Zelo izčrpno je izvedenec nato obdelal
posamezne postavke, zlasti one s katerimi
so obtoženci umetno dvigali dobiček in
maskirali izgube. Obtoženci, zlasti dr. Me-
gler, so ves čas ogorčeno zavračali izve-
denčeva izjavljanja s pomočjo svojih bran-
ilcev. Debata o postavkah se je nadalje-
vala še popoldne. Obtoženci so zatrjevali,
da bi »izvozili«, če ne bi prišlo do kon-
kurza. Branilci so predlagali, naj se za-
sliši še Ivan Avsenek in nekatere druge
priče.

Ob 5.45 je bilo zasliševanje zaključeno.
Državni tožilec Branko Goslar je zahteval
kazen po obtožnici. Roudarjal je, da obto-
ženci morda niso krošnjariji in branjevi,
temveč inteligentni in strokovno izobra-
ženi ljudje, ki bi morali vedeti, kakšno je
stanje v podjetju in so zaradi tega krivi
po obtožbi. Ne samo mnenje izvedencev
dokazuje, da so se morali zavedati pasiv-
nosti, temveč tudi konkurzno postopanje,
saj je bilo v I. razredu upnikov prijavljenih
1.500.000 din, priznanih pa 220.000 din, v
drugem razredu prijavljenih 8.600.000 din,
priznanih pa 1.300.000 din. V tretjem raz-
redu pa prijavljenih 77.000.000 din, pri-
znanih pa 61.000.000 din. Ostalo je 42 mi-
lijonov din nepokritih. Zastopnik konkurz-
ne mase dr. Ravnihar se je pridružil iz-
javljanjem državnega tožila in je predložil
svoje zahteve. Dr. Žitko, ki je branil dr.
Meglerja, je dokazoval, da njegov klient
ni zagrešil nobenega kaznivskega dejanja in
je izpodbil izjave izvedencev in prič. Dr.
Fuc, ki je branil Pavla in Karla Pollaka,
je prav tako izpodbil zlasti mnenje iz-
vedenca Kusterja, češ da sploh nima kva-
lifikacije za podajanje izvedenčskega mne-
nja. Ostro je obdelal one pri Mestni hra-
nilnici, ki so spravili podjetje zaradi za-
slepljenosti in sovraštva do Pollakov po-
djetje v konkurz. Dr. Draxler je plediral
za oprostitev dr. Milčiča. Dr. Ravnihar je
odgovoril na nekatere izjave branilca dr.
Fuca in ugotovil, da je tožil Hrigozo in
je pravdo dobil, pri čemer se je sodišče
naslanjalo na izvedenčsko mnenje A. Ku-
sterja, toda zaradi intervencij, ker bi pri-
šlo ob premoženje 12 malih rajfajznov,
ki so članice Hrigoze, in ker ni bilo pri-
čakovati pravega finančnega efekta, je na-
to umaknil tožbo, a nasprotna stranka je
plačala vse stroške.

Senat je odšel nato v posvetovalnico,
predsednik pa je kmalu nato naznanil, da
bo sodba razglašena v soboto ob 11. uri.

Inerate

za

binkoštno številko

sprejema

uprava »Slovenskega Naroda«
do petka 10. t. m. do 18. ure

Akrobat Daut Zudjelović vabi občin-
stvo. V Ljubljani se mudi akrobat Daut
Zudjelović, ki izvaja nad 350 drznih točk
na žici visoko v zraku, na raznih pripravah
in na tleh. Napeljal je žico s strehe kla-
sične gimnazije na streho hiše štev. 7 v
Gajevi ulici, kjer bo nastopal te dni vsa-
kokrat ob 18. Daut Zudjelović je v resnici
silak, saj vam ples s tovorom 700 kg ka-
kor balerina, a na žici visoko pod nebom
uganja vragolije, da se človeku ježe lasje.
Ni dvoma, da bo njegovo kratko gostova-
nje v Ljubljani nudilo užitek množici gle-
dalcev.

— 3730 vagonov živeža za prebivalstvo
v pasivnih krajih. Ban banovine Hrvatske
dr. Subasić je podpisal odlok, s katerim
jamči za nadaljnjih 10.000.000 kredita
Gospodarski Slogi kot obratni kapital za
nabavo hrane prebivalstvu v pasivnih
krajih. Prizad bo nakupila za Gospodarsko
slogo v Bolgariji večje količine koruze.
Banovina Hrvatska je doslej izdala za pre-
hrano prebivalstva v pasivnih krajih 39
milijonov din, od te vsote odpade 5.000.000
din za nabavo modre galice. Skupno so
poslali doslej v pasivne kraje 3589 vago-
nov živeža za prebivalstvo in okrog 500
vagonov živinske krme. Podpora je dobilo
prebivalstvo v 67 okrajih.

— Podražitev življenjskih potrebščin v
Jugoslaviji v primeri z drugimi državami.
Poslednja številka statističnega bulletina
Društva narodov objavlja podatke o po-
dražitvi življenjskih potrebščin v posame-
znih državah po izbruhu vojne. V primeri
s 1. semestrom leta 1939 znaša podraži-
tev največ v Kitajskem 126 odstotkov,
v Rumuniji 30 odstotkov, v Mandžukuo 25
odstotkov, v

Zaposlenost delavstva v državi

Po podatkih SUZORja je bilo februarja zavarovanih v vsej državi pri krajevnih organih Osrednjega urada za zavarovanje delavcev 666.148 delavcev in nameščenec. Število zavarovancev je v primeri z januarjem naraslo za 15.104 zavarovance, a v primeri s februarjem lani je bilo še vedno zavarovanih 14.372 zavarovancev manj ali 2.11%. V primeri s številom zaposlenih delavcev februarja 1.1938 je bilo letos zaposlenih 13.704 delavcev več. V februarju je bilo zavarovanih v dravski banovini 102.573 zavarovancev (15.40%). V to število so všteti tudi člani bolniške blagajne »Merkur« (976). Na področju banovine Hrvatske je bilo zavarovanih 213.577 delavcev in nameščenec, na področju drugih banovin pa 349.998 delavcev in nameščenec. V primeri z januarjem se je povečalo število zavarovancev na področju dravske banovine za 1456, na področju Hrvatske pa za 4444.

Najbolj se je povečala zaposlenost pri kovinski in strojni industriji in sicer za 5291 delavcev. Izmed okrožnih uradov izkazuje glede na število zavarovanih delavcev v istem mesecu lani največji absolutni porast: v Beogradu za 5049, v Zagrebu za 951 in na Sušaku 186. Zmanjšanje pa izkazujejo uradi: v Nisu za 2.95%, v Karlovcu za 9.19, Petrogradu 4.32, v Ljubljani za 1033, (1.12%) itd.

Povprečna dnevna zavarovana mezda za vso državo znaša 25 din in je višja v primeri s februarjem lani za 1.38 din in v primeri z januarjem, letos pa za 32 par. Na področju dravske banovine je znašala povprečna dnevna zavarovana mezda 26.65 din, na področju banovine Hrvatske 26.61, in na področju drugih banovin 25.54 din. Skupna zavarovana mezda za vso Jugoslavijo je znašala februarja 416.4 milijone din, januarja pa 401.7 milijona din. Skupna zavarovana mezda na področju dravske banovine je znašala 68.35 milijona din. Porast skupne zavarovane mezde januarja v vsej državi znaša v primeri z istim mesecem lani 14.55 milijona din ali 3.62%.

Iz Celja

— c Vročitev plačilnih knjižic za mobilno in vojno stanje upokojencem in invalidom. Mestno poglavarstvo v Celju razglasa: Plačilne knjižice za mobilno in vojno stanje za upokojence in invalide bodo zaradi prevzema na razpolago v sobi štev. 9 na mestnem poglavarstvu od sobote 11. t. m. dalje med 9 in 12. dopoldne. Upokojenci in invalidi naj se zaradi prevzema knjižic zgledajo po abecednem redu in to: za črke od A do H v soboto 11. t. m., od H do L v torek 14. t. m., od L do P v sredo 15. t. m., od P do S v četrtek 16. t. m., od S do U v petek 17. t. m., od U do Z v soboto 18. t. m. Vsaka stranka mora prevzem svoje knjižice potrditi s svojim podpisom in plačati za knjižico 3 din.

— c V prvi se je zabudla. V torek se je 43letna najemnica Franciška Habutova iz Smarja pri Jelšah zabodla doma v obupu z nožem v prsi. Težko poškodovano ženo so prepeljali v celjsko bolnico.

— c Umrl je v sredo v 40. letu starosti trgovec G. Adolf Putan iz Celja. Pogreb bo v petek 10. t. m. ob 17. iz mrtnišnice na mestnem pokopališču. Pokojnemu bodi ohranjen blag spomin, svojcem naše iskreno sožalje!

— c Goljufije s ponarejenimi naročilnicami. V nedeljo sta prejeli celjski trdniki Hladin in Hofbauer dve naročilnici, opremljeni s štampiljko Prodajne in nabavne zadruge delavcev in nameščenec v Nazarjih. Trdnika Hladin je dobila naročilo za dobavo 13 m boljše suknje v vrednosti 2.600 din, trdnika Hofbauer pa za dobavo 60 kvadratov usnja v vrednosti 1.200 din. V ponedeljek je prejela trdnika Mislje iz isto štampiljko opremljeno naročilnico za dobavo 24 boljše suknje v vrednosti 2.400 din. V naročilnicah je bilo navedeno, naj trdnika dostavi naročeno blago v trgovino G. Cuka v Prešernovi ulici, kjer ga bo sofer omenjene zadruge dan pozneje dvignil. Slučajno je prišel v ponedeljek poslovodja omenjene zadruge v Hladinovo trgovino in je opazil na mihi potvorbene naročilnice. Takoj je povedal, da gre za poskus goljufije. Zadevo so javili policiji. Trdnika Hladin je poslala v trgovino G. Cuka zavitek, v katerega pa so dali star papir namesto naročenega blaga. V torek ob 9. dopoldne je stopil v trgovino G. Cuka mlajši možki in predložil listek, na katerem je bilo napisano, naj prinašalec izročijo zavitek za zadrugo. Prodajalka je izročila neznanemu zavitek, ki ga je bila poslala trdnika Hladin, in mu dejala, naj počaka, da bo vprašala, kaj je z ostalimi zavitki. Ker je bila seveda o vsem obveščena, je takoj pozvala policijo. Kmalu je prišel stražnik, ki je neznanca aretirala. Izkazalo se je, da je aretirani 20letni Oton M. iz Maribora. Povedal je stražniku, da ga je poslal po blago bivši trgovec Ignac Z. iz smarske okolice, ki ga je bil srečal pri hotelu »Postica«, kjer se čaka nanj. Stražnik je hitro stopil k hotelu

»Postica«. Tam je zares našel Ignaca Z. in ga aretirala. Aretirani je pri zaslišanju priznal dejanje in izjavil, da je to storil zaradi bede. Oba aretiranca so izročili sodišču.

Iz Litije

— Ostanke starega Litijana. Te dni kopljejo jarek za napeljavno vočvoda. Delavci so izkopali rov, ki gre preko bivšega pokopališča ob litijski cerkvi in nato čez Glavni trg. Sredi trga, kjer je bila pred leti izvršena regulacija, teče ob cerkvi betonski robnik. Pod tem robnikom so našli sedaj telesne ostanke starega Litijana. Kostni in lobanja so bile še dobro ohranjene. Zanimivo je, da je bila v izredno lepem stanju spodnja čeljust s popolnim zdravim zobovjem. Staro pokopališče ob cerkvi sv. Nikolaja so opustili l. 1874. Od takrat so začeli pokopavati mrlice na novem pokopališču nad Fritico. Torej je počival okostnjak na sedanjem mestu že najmanj polnih 66 let. Najdba okostnjaka sredi sedanjega trga je zbudila mnogo govorice in komentarjev. Odpok starega groba kaže na tesne razmere v stari Litiji. Saj je vodila preko trga le ozka pot, čeprav je Litija med večjimi kraji v Zasavju. Izkopane telesne ostanke starega Litijana (ali Litijanke) so začasno shranili v shrambo pod cerkvenimi stopnicami. V primeru, da bodo našli pri izkopavanju še kaj kosti, jih bodo potem skupno shranili na sedanjem pokopališču.

— Ne sreča kmetijskega fantiča. V času, ko imajo kmetje na polju dosti dela, pomaga staršem tudi mladina. Tudi v Gradiškem Lazih, mali vasi na robu litijske občine, je Tonček Pogoljen pomagal očetu pri vožnji, pa je padel na slabi in strmi poti z voza in se tako poškodoval, da so ga morali odpeljati najprej v Litijo k zdravniku, zaradi težjih notranjih poškodb pa še v nadaljnje zdravljenje v ljubljansko bolnico.

— Ovinček razširja. Cesta, ki vodi iz Litije v Smartno mimo Rečevce trgovine in nato navzgor po klancu mimo pokopališča in preko Dobrave v smarsko dolino, je ponekod zelo strma in ozka. Na strmini pri pokopališču je prišlo zaradi teh nedostatkov že večkrat do nesreč. Zrtve postanejo največkrat kolesarji, ki jih v hudem diru vrže kar preko ograje. Zadržni pa se je prevrnil voz nekemu okolčanu iz Zavrtniške doline prav takrat, ko je peljal neko bolnico k litijskemu zdravniku. Voznik in bolnica je vrglo z voza, konji pa so zdirjali v dolino in prevrtili voz tako, da so strela kolesa navzgor. Podobnih nesreč se je na nevarnem ovinku primerilo že več. Zato je prav, da je začel okrajni čestni odbor razširjati preozki ovinek. Delo prav lepo napreduje. Zaradi boljšega

Iz Dolenjskih Toplic

— Kopaliska sezona v Dol. Toplicah se je pričela 1. maja. Prvi gosti so že prišli, čeprav kopanje v termalni vodi ob deževnem in hladnem vremenu ni nič kaj prijetno. Dolenjsko zdravilišče je sedaj v oskrbi družbe z o. z., ki se trudi in skrbi, da pripravi kopaliskim gostom udobno in prijetno bivališče v zdravilišču. Kopalisko restavracijo je oddala v najem g. Milanu Majenu. Družba bo izdala tudi brošuro, v kateri bo opisana kratka zgodovina zdravilišča, zdravilni vpliv, bližnji mučini in priljubljeni sprehodi in tudi daljši izleti. V boljše orientacijo je dala družba izdelati plastičen zemljevid bližnje in daljne okolice zdravilišča, ki bo v veži kopaliskega doma vsem interesantom na vpogled. Sedanja resni časi povzročajo sicer v mnogih letoviških skrb, da bo letos manjši obisk, toda pri nas smo prepričani, da svetovni položaj ne bo mnogo vplival na dotok gostov, ker prihajajo sem le bolniki, ki iščejo zdravja v termalni vodi. Na inozemce, ki so tudi že prihajali v večjem številu sicer ni računati, verjetno pa je, da bo dotok domačinov tem večja, saj se morejo Dol. Toplice ponasati z dobro in zelo zdravilno vodo, ki blagodejno vpliva na raznovrstne bolezni.

Z Zidanega mosta

— V zaslužen pokoj. Pretekli teden sta bila upokojena Anton Zimšek, ki je dolgi 31 let nepretrgoma opravljal službo železniškega premikarja na Zidanem mostu, in Jože Smešnik, ki je enako služboval 31 let kot železniški brzojavec. Prvi je z Vrbovega, drugi pa s Pleš. Vsak dan stana pravila z doma po 16 km peš poti in vso dobo vestno opravljala svojo težko in odgovorno službo. Ob obhodu v zaslužen pokoj jima bodo poklonili tovariši lepi diplomi v spomin.

— Nova učna moč. Pred kratkim je nastopila službo učiteljica na Zidanem mostu gđ. Ivica Erman, ki je bila premeščena iz Moravč. z njenim prihodom se vedno manjka na šoli ena učna moč.

— Premestitev v železniški službi. Z Zidanega mosta je premeščen žel. uradnik G. Srečko Ivanuš, ki je služboval tu celih 17 let, k običnemu oddelku žel. direkcije v Ljubljani.

Iz Zagorja

— Gostovanje dramske družine PO Sokola na Lokah, kjer je ponovila izvrstno komedijo »Dr. Br. Nusiča«, je znova potrdila dober glas zagorske igralske družine. Tudi to pot je briljiral br. Miro Savšek s svojim Cvijevićem, toda tudi ostali so v polni meri izvršili svojo nalogo. Upamo, da bomo kmalu videli tudi same Ločane na odru z igr. ki jo z njimi študira požrtvovalni br. Janez Kopriiva Tako matično društvo v Zagorju na res bratski način skrbi za prospeh in učvrstitev te mlade sokolske družine, ki si je v teku Petrove petletke na ta način z združenimi močmi postavila lasten lep dom, ki postaja žarišče sokolskega udejstvovanja v tem delu zagorskega revirja. Ze površen pogled poudči, da se Loke, Kisovec in Podkraj z nezadržanim ritmom razvijajo v pomemben okoliš zagorskega črnega revirja, čigar žarišče je Loka; roki okoli katerega se je svet v kratkem letu skoro popolnoma spremenil. Povsod vidimo nove naprave, s polja in bregov pa pozdravljajo lepe, novograjene rudarske hiše, hišice in vile. V tem okolju je dana mlademu sokolskemu društvu velika in važna nacionalna naloga, pa upamo, da jo bo uspešno in modro izvrševalo.

SOKOL

Sokol Medvode. Tombolski odsek našega društva zaključuje svoje delo in se pripravja na tombolo, ki bo 19. maja ob 4. popoldne na telovadnici poleg sokolskega doma. Zveze z vlakci zelo ugodne na vse strani. Pridite po srečo in sveži planinski zrak. Na veselo svidenje 19. maja v Medvodi! Obenem se tombolski odsek prisrčno zahvaljuje vsem, ki so pomagali na kateri koli način, da lahko priredimo tudi letos tradicionalno tombolo.

Dan pripravljenosti Sokola na Viču. V smislu savezne okrožnice in sklepa izredne

seje društvene uprave bo imel viški Sokol dan pripravljenosti v nedeljo 12. t. m. popoldne. Zbor vsega članstva in naraščaja bo točno ob 13. na vrtu sokolskega doma, kjer se bodo dobila nadaljnja navodila. Udeležba je za vse članstvo in naraščaj strogo obvezna. Obleda izletna s sokolskim znakom. Povratek domov okrog 19. zvečer. Uprava Sokola pričakuje, da bo članstvo in naraščaj razumelo ta poziv in se odzvalo v polnem številu. Podrobna navodila bodo prejeli oddelki še v telovadnici od svojih vodnikov.

Uspela vpripritev komedije »Mladi gospod šef« na sokolskem odru v Zg. Siški. Marljivo diletanti Sokola v Zg. Siški so kot tretjo premiero vpriprčili v nedeljo, 21. aprila zabavno komedijo »Mladi gospod šef«, ki je v režiji br. Janka doseglja prav lep uspeh. Tempo igre je bil zlasti v prvih dveh dejanjih prav živahen, v tretjem pa ni bilo one skladnosti, ki bi bila za efektne zaključke potrebna. Glavno vlogo novega šefa je odlično podal brat Janko, enakovredna sta mu bila knjižgovodja (br. Križnar) in prokurist (br. Gabrovšek), izmed žensk pa je najbolje podala svojo vlogo s. Minka Jančičeva, ki se je ponovno izkazala kot rutinirana igralka. Tudi ostali so storili, kar so pač mogli in so bili nekateri zlasti br. Dovjak kot direktor kar dobri. Igro so morali na splošno zahtevo na praznik Vnebohoda ponavljati, žal to pot ni bil obisk zadovoljiv, dasi je bila repiza v nekaterih prizorih celo boljša od premiere. Delo v društvu gre po določenem načrtu naprej. Marljivo vežbajo vsi oddelki za javni nastop. Jutri 8. t. m. zvečer bo predavanje društvenega zdravniškega br. Ivana Pavšiča, po predavanju pa članski sestanek, na katerem bo razgovor o pripravi za proslavo društvene desetletnice in udeležbi na zletu v Celju. Opozarjamo vse društvene pripadnike, pa tudi ostale prijatelje društva na ta sestanek, ki je strogo obvezen za članstvo in naraščaj.

»Bele vrtince« na krškem sokolskem odru. Gledališke predstave na sokolskem odru v Krškem so dobile zadnji čas tak

šloves, da si je težko misliti, da dvorana ne bi bila nabito polna. Z izbranim repertoarjem, vestno nastupiranimi igralkami, se je posrečilo zbuditi med prebivalstvom živo zanimanje, ki raste od predstave do predstave. Ker je dramski odsek krškega Sokola letos že zaključil svojo sezono, je povabil v goste bratsko dramsko družino iz Radomlja na gostovanje z Vilharovimi »Belimi vrtincami«. Tudi to pot polna dvorana je ponovno pokazala, da najdejo lepe igre pri našem ljudstvu še vedno velik odziv. Gostje so se nam v sredo s to igro res odlično predstavili. Bili so deležni splošnega priznanja. Režiser br. Gostič je dal igri ono življensko obeležje, ki je neobhodno potrebno, da se občinstvo v igro. Bratskemu sokolskemu društvu iskreno čestitamo k taki dramski družini, posebno pa čestitamo br. režiserju in vsem sodelujočim k uspehu, ki so ga dosegli s svojim prvim nastopom v Krškem. Upajmo, da jih bomo imeli še priliko videti na našem odru.

Radioprogram

Petek, 10. maja

7.00: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 7.45: — 11.00: Šolska ura: Proslava materinskega dne (Prva dekliška meščanska šola v Ljubljani). — 12.00: Za naše prijatelje (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14.00: Poročila. — 14.10: Tedenski pregled tujkoprometne zveze. — 18.00: Ženska ura: Ali se mora žena uveljaviti v vsaki obrti (ga. Francka Gruđen). — 18.20: Slike iz narave (plošče). — 18.40: Francoščina (g. dr. Stanko Leben). 19.00: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 19.50: Soc. pogodba med Jugoslavijo in Francijo (g. Joško Rozman). — 20.00: Rossinijeva komorna glasba za pihala. — 20.45: Iz opernega sveta (radijski orkester). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Za ples (plošče).

MALIOGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklci, izjave beseda din 1.— davek posebej.
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglašce ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

Ali res nimate
še srečke drž.
razr. loterije?

Sporočite čim prej svoj
benjeni naslov na navad-
ni dopisnici:
ušji srce, bančni poslo-
valnici

Bezjak

Maribor, Gosposka ul. 25

TRAJNO ONDULACIJO

s 6-mesečno garancijo, v modernih frizurah. Vam napravi z najnovejšim aparatom. Cene nizke. — »Salon Merlak«, Sv. Petra c. 76. 1273

Oglašuj
male oglašce
v
Slovenski Narod
ker so
najcenejši!

VSAKOVESTNO POHISTVO

se vedno po starih cenah dopolnjuje v moderni in solidni izdelavi trdnika »Oprava«, Celovška 50. Sprejemajo se naročila. 6. L.

PREVOVRSTNA TRAJNA

moderne frizure, solidna postrežba in cene. Salon Kosec, Miklošičeva 18. 1274

BOTRICAM IN BOTROM

se za birmo priporoča fotograf Mancini, Ljubljana-Vič. 1275

KLIŠEJE
ENO
VEŠTAČNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NAJ 23

POUK

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

Strojepisni pouk

večerni tečaj, vpisovanje in pričetek pouka poluben. Kristofor učni zavod, Domobranska c. 15. 738

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

Izvrstna
MEDICA
barva ustne in lica!
Dobite jo v
MEDICINI
Ljubljana Zidovska ul. 6

PRED NAKUPOM OBUTVE
si oglejte našo nedeljsko razstavo. Brajković živko, diplomirano čevljarstvo, Ljubljana, Igriška 3 (pri Drami). Sprejmeta se učenec in učenka. 1271

KUPUJEMO

podlesek, beladuna koren, žutiko in vsa ostala zdravilna zelišča. Prevzemamo na mestu. Iščeemo v vseh mestih poverljive za zbiranje. Jugodrog, A. Blum, Subotica. 1267

MREŽE ZA POSTELJE
dobite najceneje v Komenskega ul. 34. 1270

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

POZOR!

Kupujem in prodajam rabljene čevlje, moške obleke in perilo. KLAVER, Vošnjakova 4. 1259

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

GOSPODINJA
in dobra kuharica, snažna, vajena vsakega dela, išče službo pri orožnikih. — Ponudbe na upravo lista pod »Dobra kuharica«. 1244

TRGOVSKA VAJENKA
z meščansko šolo, iz poštene hiše, dobi takoj mesto. Josip Kosi, št. 11j v Slov. goricah. 1266

Oddamo
veliko restavracijo s kuhinjo,
dancingom in vrtom
na ljubljanskem velesejmu

od 1. — 10. junija t. l.
Pismene ali osebne ponudbe je nasloviti na upravo velesejma do 14. t. m.

Radio tvornica

išče sposobne zastopnike, event. potnike, za vso Slovenijo ali poedina mesta. Ponudbe na upravo »Slovenskega Naroda« pod »Zastopnik«. 1265

NARODNA
TISKARNA
LJUBLJANA
DRAVSKA 5

IZVAJAJE VSE VESTE TISKOVIN
PREPROSTE IN NAJFINIŠE

Krinka ljubezni

Roman

Dekle se je presenečeno obrnilo in uprlo pogled v vsiljivca. Njene čiste oči so izražale toliko čistosti in žalosti, da je preveč vljudni gospod zadržal, ker ni bil pripravljen na sladko srečanje s takim pogledom. Bolesten, nedolžen izraz tega dražestnega izraza ga je zbegal. Pričrpan, da se je temeljito zmotil, je zamrmral nekaj v opravičilo potem je pa pozdravil dekleta in odšel. Ko je bil že deset korakov od nje, se je obrnil. Ni namreč mogel oditi ne da bi zvedel kaj o lepi neznanki.

Videl jo je, kako stoji na istem mestu in še vedno nepremično zre v izložbo. In tedaj je opazil majhen zavitek, viseč na vrvi na njenem prstu. Dekle se je zganilo, kakor da hoče oditi, pa se je vrnilo, stalo še nekaj časa pred izložbo, potem pa stopilo v trgovino. Tedaj se je vrnil pred izložbo tudi gospod. Električne luči so gorele v elegantni trgovini. Zagledal je v nji lepo neznanko. Kazala mu je hrbet. V morju luči se je zdel njena obleka slabša, manj

okusna, nego v modrikasti migljajoči svetlobi zunaj pred trgovino. Dekle je razmotavalo svoj zavitek in pojasnjevalo nekaj prodajalcu. Le-ta jo je odvedel v ožadje trgovine. Gospod pred izloženim oknom je razočaran skomignil z rameni in odšel. Nič ne bi ne spoznal tajne sladkih in otožnih oči, ki so bile za nekaj minut zažarele v njegovi duši.

V trgovini je dejala kupovalca:
— Oprostite... Rada bi vedela... Ali bi kupili od mene te-le čipke?

Prodajalec je komaj razumel plaho izgovorjene besede. Nikomur se ni mudilo, da bi postregel dekletu. Njena zunanost je bila pač taka. Razvezala je zavitek in odvila ovratnik iz čipk irskega vzorca.

Saj ne zahtevam mnogo zanj, — je zašepetala. Slednjic je prodajalec razumel, kaj hoče.

Obrnite se na ravnateljico, — je dejal in stopil dva koraka v ožadje trgovine, odkoder se je na njegovo prijazno klicanje primajala impozantna dama.

Kaj pa je?... Ne, ne, draga moja, — je vzklila, čim se je ozrla na delo dekletine potrpežljivosti. Imamo svoje dobavitelje, svoje vzorce...

Gospa, pogledjte samo prosim vas.
Nikar se po nepotrebnem ne trudite. Trgovina, kakršna je naša, ne kupuje iz druge roke.

Ta ovratnik je nov. Sama sem ga obrobila.
Kdo more to dokazati? — je dejala trgovka. Prekinila je pogovor in odšla nazaj odkoder je bila prišla.

Rdeča kakor češnja, solzljivi oči in povesene glave je zapustila mladenka trgovino. Slišala je, kako se ji

prodajalci posmehujejo.

— Najbrž je sunila svoj ovratnik v bazaru Louvre.
— Od kod neki je, da se nam upa ponujati to robo?

— Ali ste opazili, kako lep obrazek ima ta mucka?
— Nikar se ne bojte za njo. S takim obrazom bo kaj hitro dosegla uspeh in srečo v drugem poklicu.

— Da, samo škoda, da ne bo hodila k nam v prakso.

Prodajalci so počili v smeh, toda naenkrat so postali resni in priliznjeni. Elegantna dama, sloveča in nedosegljiva odjemalka, je bila pravkar izstopila iz svoje kočije. In lakaj ji je sledil v trgovino, držeč v roki šatuljo.

Mlada delavka, ki se ji ni bilo posrečilo prodati ovratnik, je krenila po Operni ulici proti trgu Saint Honore. Prispela je do ulice istega imena in hitela je proti svojem predmetju. Ni bila več tako plaha, kakor malo prej, ko je bila njena plahost navdala s pogumom galantne in radovednega gospoda. Opustila je bila vsako upanje, da bi prodala svoje ročno delo. Vračala se je naravnost domov.

Domov! Kolika ironija v tej besedi! Kolika ironija za ubogo malo Bretonko, presajeno sem iz njenega kraja in iz njene skromne hišice! Edini »dom« otožnega otroka je bil tam doli na bregu manj divjih valov, kakor so bile bučne ulice tu.

Toda tega doma ne bo več videla. Nikoli več ne bo položila glave v rodbinski kotičku na blazinico iz grobe platne med zamolklim šumenjem morja, butajočega ob pečine. Ne, na to ni smela več misliti.

Grob ji je bil dostopnejši od doma Gaelov. Nji, dekletu, ki je njene korake težilo breme sramote.

Ko je prispela do ulice Mariny, je bila Bertranda že tako utrujena, da je zavila za hip s poti, da bi sedla na klopi. V tistem trenutku ko je prav za prav njena hoja vzbujala pozornost in ko je morala paziti, da se ni zaletavala v mimoidoče in da se je otepala vsiljivcem, so jo jele strašiti druge misli, tesnobne in strašne.

Misli na njeno bližajočo se materinstvo, ki so se jeli kazati njegovi znaki. Znova si je priklicala v spomin kratke, srečne tedne in mesece, ki so pa že vodili k strašni kazni.

Betranda je bila zapustila Bretagno v začetku julija. Zdaj je bila minila prva polovica oktobra. Še toliko in toliko dni, pa postane mati... Mati otroka, ki ne bo imel očeta. Kako bo živela s tem strašnim bremenom, presegajočim daleč njene moči? Kako bo preživljala svojega otroka?

Princ Gairlance ni bil nehal ljubiti tiste, ki jo je bil zapeljal. Toda ljubil jo je na način, kakor ljubi mladenič njegovega sveta siromašna deklet: z zaničevanjem in sramom, da je nizkega rodu, ker ni imela dovolj potrebne razuzdanosti, da bi se bila izpremenila v ljubico razkošja, škandalov in vrtoglavi. Če bi bil Gilbert bogat, bi mu ne bilo manjkalo širokogrudnosti do dovolj lepega plena, da bi bil lahko ponosen nanj. In morda bi tudi iz obzirnosti do gospodične de Plesguen ne bil okleval javno priznati svoje razmerje. Poznal je Françoise in vedel je, da je dovolj zaljubljena, da bi mu vse odpustila.

Zaposlenost delavstva v državi

Po podatkih SUZORJA je bilo februarja zavarovanih v vsej državi pri krajevnih organih Osrednjega urada za zavarovanje delavcev 666.148 delavcev in nameščenec. Število zavarovancev je v primeri z januarjem naraslo na 15.104 zavarovancev, a v primeri s februarjem lani je bilo še vedno zavarovanih 14.372 zavarovancev manj ali 2.11%. V primeri s številom zaposlenih delavcev februarja l. 1938 je bilo letos zaposlenih 13.704 delavcev več. V februarju je bilo zavarovanih v dravski banovini 102.573 zavarovancev (15.40%). V to število so všteti tudi člani bolniške blagajne »Merkur« (976). Na področju banovine Hrvaške je bilo zavarovanih 213.577 delavcev in nameščenec, na področju drugih banovin pa 349.998 delavcev in nameščenec. V primeri z januarjem se je povečalo število zavarovancev na področju dravske banovine za 1456, na področju Hrvaške pa za 4444.

Najbolj se je povečala zaposlenost pri kovinski in strojni industriji in sicer za 5291 delavcev. Izmed okrožnih uradov izkazujejo glede na število zavarovanih delavcev v istem mesecu lani največji absolutni porast: v Beogradu za 5049, v Zagrebu za 951 in na Sušaku 186. Zmanjšanje pa izkazujejo uradi: v Nisu za 2.95%, v Karlovcu za 9.19, Petrogradu 4.32, v Ljubljani za 1033, (1.12%) itd.

Povprečna dnevna zavarovana mezda za vso državo znaša 25 din in je višja v primeri s februarjem lani za 1.38 din in v primeri z januarjem, letos pa za 32 par. Na področju dravske banovine je znašala povprečna dnevna zavarovana mezda 26.65 din, na področju banovine Hrvaške 26.61, in na področju drugih banovin 25.54 din. Skupna zavarovana mezda za vso Jugoslavijo je znašala februarja 416.4 milijone din, januarja pa 401.7 milijona din. Skupna zavarovana mezda na področju dravske banovine je znašala 68.35 milijona din. Porast skupne zavarovane mezde januarja v vsej državi znaša v primeri z istim mesecem lani 14.55 milijona din ali 3.62%.

Iz Celja

— c Vročitev plačilnih knjižic za mobilno in vojno stanje upokojencem in invalidom. Mestno poglavarstvo v Celju razglasi: Plačilne knjižice za mobilno in vojno stanje za upokojence in invalide bodo zaradi prevzema na razpolago v sobi štev. 9 na mestnem poglavarstvu od sobote 11. t. m. dalje med 9. in 12. dopoldne. Upokojenci in invalidi naj se zaradi prevzema knjižice zgledajo po abecednem redu in to: za črke od A do H v soboto 11. t. m., od H do L v torek 14. t. m., od L do P v sredo 15. t. m., od P do S v četrtek 16. t. m., od S do U v petek 17. t. m., od U do Z v soboto 18. t. m. Vsaka stranka mora prevzem svoje knjižice potrditi s svojim podpisom in plačati za knjižico 3 din.

— c V prvi se je zabavala. V torek se je 43letna najemnica Franciška Habutova iz Smarja pri Jelšah zabavala doma v obupu z nožem v prvi. Težko poškodovano ženo so prepeljali v celjsko bolnico.

— c Umrl je v sredo v 40. letu starosti trgovec G. Adolf Putan iz Celja. Pogreb bo v petek 10. t. m. ob 17. iz mrtvašnice na mestnem pokopališču. Pokojnemu bodi ohranjen blag spomin, svojcem naše iskreno sožalje!

— c Goljufije s ponarejenimi naročilnicami. V nedeljo sta prejeli celjski trdki Hladin in Hofbauer dve naročilnici, opremljeni s štampiljko Prodajne in nabavne zadruge delavcev in nameščenec v Nazarjih. Trdka Hladin je dobila naročilo za dobavo 13 m boljšega sukna v vrednosti 2.600 din, trdka Hofbauer pa za dobavo 60 kvadratov usnja v vrednosti 1.200 din. V ponedeljek je prejela trdka Mislje iz isto štampiljko opremljeno naročilnico za dobavo 24 boljših srajc v vrednosti 2.400 din. V naročilnicah je bilo navedeno, naj trdka dostavi naročeno blago v trgovino G. Čuka v Presernovi ulici, kjer ga bo sofer omenjene zadruge dan pozneje dvignil. Slučajno je prišel v ponedeljek poslovodja omenjene zadruge v Hladinovo trgovino in je opazil na mizi potvorjeno naročilnico. Takoj je povedal, da gre za poskus goljufije. Zadevo so javili policiji. Trdka Hladin je poslala v trgovino G. Čuka zavitek, v katerega pa so dali star papir namesto naročenega blaga. V torek ob 9. dopoldne je stopil v trgovino G. Čuka mlajši možki in predložil listek, na katerem je bilo napisano, naj prinašalec izročijo zavitek za zadruško. Prodajalka je izročila neznanecu zavitek, ki ga je bila poslala trdka Hladin, in mu dejala, naj počaka, da bo vprašala, kaj je z ostalimi zavitki. Ker je bila seveda o vsem obveščena, je takoj pozvala policijo. Kmalu je prispel stražnik, ki je neznanca aretiral. Izkazalo se je, da je aretirani 20letni Oton M. iz Maribora. Povedal je stražniku, da ga je poslal po blago bivši trgovec Ignac Z. iz šmarnske okolice, ki ga je bil srečal pri hotelu »Poštič«, kjer se čaka nanj. Stražnik je hitro stopil k hotelu

»Poštič«. Tam je zares našel Ignaca Z. in ga aretiral. Aretirani je pri zaslišanju priznal dejanje in izjavil, da je to storil zaradi bede. Oba aretiranca so izročili sodišču.

Iz Litije

— Ostanke starega Litijana. Te dni kopljejo jarek za napeljavno vočvoda. Delavci so izkopali rov, ki gre preko bivšega pokopališča ob litijski cerkvi in nato čez Glavni trg. Sredi trga, kjer je bila preuleti izvršena regulacija, teče ob cerkvi betonski robnik. Pod tem robnikom so našli sedaj telesne ostanke starega Litijana. Kostni in lobanja so bile še dobro ohranjene. Zanimivo je, da je bila v izredno lepem stanju spodnja čeljust s popolnim zdravim zobovjem. Staro pokopališče ob cerkvi sv. Nikolaja so opustili l. 1874. Od takrat so začeli pokopavati mrljce na novem pokopališču nad Fritico. Torej je počival okostnjak na sedanjem mestu že najmanj polnih 66 let. Najdba okostnjaka sredi sedanega trga je zbudila mnogo govorice in komentarjev. Odkop starega groba kaže na tesne razmere v stari Litiji. Saj je vodila preko trga le ozka pot, čeprav je Litija med večimi kraji v Zasavju. Izkopane telesne ostanke starega Litijana (ali Litijanke) so začasno shranili v šrambo pod cerkvenimi stopnicami. V primeru, da bodo našli pri izkopavanju še kaj kosti, jih bodo potem skupno shranili na sedanjem pokopališču.

— Nešreka kmetijskega fantiča. V času, ko imajo kmetje na polju dosti dela, pomaga staršem tudi mladina. Tudi v Gradiških Lazih, mali vasi na robu litijske občine, je Tonče Pogoljen pomagal očetu pri vožnji, pa je padel na slabi in strmi poti z voza in se tako poškodoval, da so ga morali odpeljati najprej v Litijo k zdravniku, zaradi težjih notranjih poškodb pa še v nadaljnje zdravljenje v ljubljansko bolnico.

— Ovinek razdirajo. Cesta, ki vodi iz Litije v šmartno mimo Rebčevce trgovine in nato navzgor po klancu mimo pokopališča in preko Dobrave v šmarnsko dolino, je ponekod zelo strma in ozka. Na strmini pri pokopališču je prišlo zaradi teže nedostatkov že večkrat do nesreč. Žrtve postanejo največkrat kolesarji, ki jih v hudem diru vrže kar preko ograje. Zadržati pa se je prevrnil voz nekemu okolišanu iz Zavrtniške doline prav takrat, ko je peljal neko bolnico k litijskemu zdravniku. Voznika in bolnico je vrglo z voza, konji pa so zdirjali v dolino in prevrtili voz tako, da so štiri kolesa navzgor. Podobnih nesreč se je na nevarnem ovinku primerilo že več. Zato je prav, da je začel okrajni cestni odbor razširjati preozki ovinek. Delo prav lepo napreduje. Zaradi boljšega

Iz Dolenjskih Toplic

— Kopalnica sezona v Dol. Toplicah se je pričela 1. maja. Prvi gosti so že spili, čeprav kopanje v termalni vodi ob deževnem in hladnem vremenu ni nič kaj prijetno. Dolenjsko zdravilišče je sedaj v oskrbi družbe z o. z., ki se trudi in skrbi, da pripravi kopalniškim gostom udobno in prijetno bivališče v zdravilišču. Kopalniško restavracijo je oddala v najem g. Milanu Majcnu. Družba bo izdala tudi brošuro, v kateri bo opisana kratka zgodovina zdravilišča, zdravilni vpliv, bližnji mišni in priljubljeni sprehodi in tudi daljši izleti. V boljšo orijentacijo je dala družba izdelati plastičen zemljevid bližnje in daljne okolice zdravilišča, ki bo v veži kopalniškega doma vsem interesentom na vpogled. Sedanjim resni časi povzročajo sicer v mnogih letoviških skrb, da bo letos manjši obisk, toda pri nas smo prepričani, da svetovni položaj ne bo mnogo vplival na dotok gostov, ker prihajajo sem le bolniki, ki iščejo zdravja v termalni vodi. Na inozemce, ki so tudi že prihajali v večjem številu sicer ni računati, verjetno pa je, da bo dotok domačinov tem večja, saj se morejo Dol. Toplice ponášati z dobro in zelo zdravilno vodo, ki blagodejno vpliva na raznovrstne bolezni.

Z Zidanega mosta

— V zaslužen pokoj. Pretekli teden sta bila upokojena Anton Zimšek, ki je dolgi 31 let neopetrgoma opravil službo železniškega premikača na Zidanem mostu, in Jože Smešnik, ki je enako služboval 31 let kot železniški brzojavec. Prvi je z Vrhovca, drugi pa s Pleš. Vsak dan sta napravila z doma po 16 km peš poti in vso dobro vestno opravljala svojo težko in odgovorno službo. Ob obhodu v zaslužen pokoj jima bodo poklonili tovariši lepih diptomi v spomin.

— Nova učna moč. Pred kratkim je nastopila službo učiteljica na Zidanem mostu gđc. Ivica Erman, ki je bila premeščena iz Moravc. z njenim prihodom se vedno manjka na šoli ena učna moč.

— Premestitev v železniški službi. Z Zidanega mosta je premeščen žel. uradnik G. Srečko Ivanuš, ki je služboval tu celih 17 let, k obtemu oddelku žel. direkcije v Ljubljani.

Iz Zagorja

— Gostovanje dramske družine PO Sokola na Lokah, kjer je ponovila izvrstno komedijo »Dr. Br. Nusič«, je znova potrdila dober glas zagorske igralske družine. Tudi to pot je briljiral br. Miro Savšek s svojim Cvijetom, toda tudi ostali so v polni meri izvršili svojo nalogo. Upamo, da bomo kmalu videli tudi same Ločane na odru z igr. ki jo z njimi študira požrtvovalni br. Janez Kopriva Tako matično društvo v Zagorju na res bratski način skrbi za prospeh in ucvrtitev te mlade sokolske družine, ki si je v teku Petrove petletke na ta način z združenimi močmi postavila lasten lep dom, ki postaja žarišče sokolskega udejstvovanja v tem delu zagorskega revirja. Ze površen pogled pouči, da se Loke, Kisovec in Podkraj z nezadržanim ritmom razvijajo v pomemben okoliš zagorskega črnega revirja, cigar žarišče je Loka rov okoli katerega se je svet v kratkem letu skoro popolnoma spremenil. Povsod vidimo nove naprave, s polja in bregov pa pozdravljajo lepe, novozgrajene rudarske hiše, hišice in vile v tem okolju je dana mlademu sokolskemu društvu velika in važna nacionalna naloga, pa upamo, da jo bo uspešno in modro izvrševalo.

SOKOL

Sokol Medvode. Tombolaki odsek našega društva zaključuje svoje delo in se pripravlja na tombolo, ki bo 19. maja ob 4. popoldne na telovadišču poleg sokolskega doma. Zveze z vlaki zelo ugodne na vse strani. Pridite po srečo in sveži planinski zrak. Na veselo svidenje 19. maja v Medvode! Obenem se tombolski odsek prisrčno zahvaljuje vsem, ki so pomagali na kateri koli način, da lahko priredimo tudi letos tradicionalno tombolo.

Dan pripravljenosti Sokola na Viču. V smislu savezne okrožnice in sklepa izredne

seje društvene uprave bo imel viški Sokol dan pripravljenosti v nedeljo 12. t. m. popoldne. Zbor vsega članstva in naraščaja bo točno ob 13. na vrtu sokolskega doma, kjer se bodo dobila nadaljnja navodila. Udeležba je za vse članstvo in naraščaj strogo obvezna. Obleža izletna s sokolskim znakom. Povratek domov okrog 19. zvečer. Uprava Sokola prikaže, da bo članstvo in naraščaj razumelo ta poziv in se odzvalo v polnem številu. Podrobna navodila bodo prejeli oddelki še v telovadnici od svojih vodnikov.

Uspela vpriporitev komedije »Mladi gospod sef« na sokolskem odru v Zg. šiški. Marijivi dilemtanti Sokola v Zg. šiški so kot tretjo premiero vpriporili v nedeljo, 21. aprila zabavno komedijo »Mladi gospod sef«, ki je v režiji br. Janka doseglja prav lep uspeh. Tempo igre je bil zlasti v prvih dveh dejanjih prav živahen, v tretjem pa ni bilo one skladnosti, ki bi bila za efektan zaključek potrebna. Glavno vlogo novega sefa je odlično podal brat Janko, enakovredna sta mu bila knjigovodja (br. Križnar) in prokurist (br. Gabrovšek), izmed žensk pa je najbolje podala svojo vlogo s. Minka Jandičeva, ki se je ponovno izkazala kot rutinirana igralka. Tudi ostali so storili, kar so pač mogli in so bili nekateri zlasti br. Dovjak kot direktor kar dobri. Igro so morali na splošno zahtevo na praznik Vnebohoda ponavljati, žal to pot ni bil obisk zadovoljiv, dasi je bila repriza v nekaterih prizorih celo boljša od premiere. Delo v društvu gre po določenem načrtu naprej. Marijivo vežbajo vsi oddelki za javni nastop. Juntri 8. t. m. zvečer bo predavanje društvene zdravniške brata dr. Ivana Pavšiča, po predavanju pa članski sestanek, na katerem bo razgovor o pripravah za proslavo društvene desetletnice in udeležbi na zletu v Celju. Opozorjamo vse društvene pripadnike, pa tudi ostale prijatelje društva na ta sestanek, ki je strogo obvezen za članstvo in naraščaj.

»Bele vrtince« na krškem sokolskem odru. Gledališke predstave na sokolskem odru v Krškem so dobile zadnji čas tak

sloves, da si je težko misliti, da dvorana ne bi bila nabito polna. Z izbranim repertoarom, vestno nastudiranimi igrami, se je posrečilo zbuditi med prebivalstvom živo zanimanje, ki raste od predstave do predstave. Ker je dramski odsek krškega Sokola letos že zaključil svojo sezono, je povabil v goste bratsko dramsko družino iz Radomelj na gostovanje z Vilharidom »Belini vrtinčarici«. Tudi to pot polna dvorana je ponovno pokazala, da najdejo lepe igre pri našem ljudstvu še vedno velik odziv. Gostje so se nam v sredo s to igro res odlično predstavili. Bili so deležni splošnega priznanja. Režiser br. Gostič je dal igro ono življensko obeležje, ki je neobhodno potrebno, da se občinstvo živi v igro. Bratskemu sokolskemu društvu iskreno čestitamo k taki dramski družini, posebno pa čestitamo br. režiserju in vsem sodelujočim k uspehu, ki so ga dosegli s svojim prvim nastopom v Krškem. Upajmo, da jih bomo imeli še priliko videti na našem odru.

Radioprogram

Petek, 10. maja

7.00: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 11.00: Šolska ura: Proslava materinskega dne (Prva dekliška meščanska šola v Ljubljani). — 12.00: Za naše prijatelje (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14.00: Poročila. — 14.10: Tedenski pregled tujkoprometne zveze. — 14.20: Šolska ura: Ali se mora žena uveljaviti v vsaki obrti (ga. Francka Gruđen). — 14.30: Slike iz narave (plošče). — 14.40: Francoščina (g. dr. Stanko Lehen). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 19.50: Soc. pogodba med Jugoslavijo in Francijo (g. Josko Rozman). — 20.00: Rossinijeva komorna glasba za pihala. — 20.45: Iz opernega sveta (radijski orkester). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Za ples (plošče).

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda din 1.— davek posebej. Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

Ali res nimate še srečke drž. razr. loterije?

Sporočite čim prej svoj enjen naslov na navadni dopisnici: miš sreče, bančni poslovalnici

Bezjak

Maribor, Gosposka ul. 25

TRAJNO ONDULACIJO

s 6-mesečno garancijo, v modernih frizurah, Vam napravi z najnovjšim aparatom. Cene nizke. — »Salon Merlake«, Sv. Petra c. 76. 1273

Oglašuj male oglase v Slovenski Narod

ker so najcenejši!

VSAKOVESTNO POHISTVO se vedno po starih cenah dopavlja v moderni in solidni izdelavi trdka »Oprava«, Celovška 50. Sprejemamo se naročila. 6. L.

PREVOVSTNA TRAJNA

moderne frizure, solidna postrežba in cene. Salon Kosce, Miklošičeva 18. 1274

BOTRICAM IN BOTROM

se za birmo priporoča fotograf Mancini, Ljubljana-Vič. 1275

KLISEJE

ENO VETRALNE JUGOGRAFIKA SVETLANA 1223

POUK

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

Strojepisni pouk

redni tečaj, vpisovanje in izčetek pouka poljuben. Christof učni zavod, Domobranska c. 15. 738

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

Izvrstna MEDICA

barva ustne in lica! Dobite jo v MEDICINI Ljubljana, Zidovska ul. 6

PRED NAKUPOM OBUTVE

si oglejte našo nedeljsko razstavo. Braljevič živko, diplomirano čevljarstvo, Ljubljana, Igriška 3 (pri Drami). Sprejmeta se učenec in učenka. 1271

KUPUJEMO

podlesek, beladona koren, žutiko in vsa ostala zdravila zelišča. Prevzemamo na mesto. Iščejo v vseh mestih poverljive za zbiranje. Jugodrog, A. Blum, Subotica. 1267

MREŽE ZA POSTELJE dobite najceneje v Komenskega ul. 34. 1270

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

POZOR!

Kupujem in prodajam rabljene čevlje, moške obleke in perilo. KLAVER, Vošnjakova 4. 1259

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

GOSPODINJA

in dobra kuharica, snažna, vajena vsakega dela, išče službo pri orožnikih. — Ponudbe na upravo lista pod »Dobra kuharica«. 1244

TRGOVSKA VAJENKA

z meščansko šolo, iz poštene hiše, dobi takoj mesto. Josip Kosi, št. 11j v Slov. goricah. 1266

Oddamo veliko restavracijo s kuhinjo, dancinom in vrtom na ljubljanskem velesejmu

od 1. — 10. junija t. l.

Pismene ali osebne ponudbe je nasloviti na upravo velesejma do 14. t. m.

Radio tvornica

išče sposobne zastopnike, event. potnike, za vso Slovenijo ali poedina mesta. Ponudbe na upravo »Slovenskega Naroda« pod »Zastopniki«. 1265

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA

IZVAJAJE VSE VESTE TISKOVNE PREPROSTE IN NAJFINIŠE

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roma

Dekle se je presenečeno obrnilo in uprlo pogled v silvijca. Njene čiste oči so izražale toliko čistosti in žalosti, da je preveč vpljudni gospod zadržal, ker ni bil pripravljen na sladko srečanje s takim pogledom. Bolosten, nedolžen izraz tega dražestnega izraza ga je zbegal. Prepričan, da se je temeljito zmotil, je zamrmral nekaj v opravičilo potem je pa pozdravil dekleta in odšel. Ko je bil že deset korakov od nje, se je obrnil. Ni namreč mogel oditi ne da bi zvedel kaj o lepi neznanici.

Videl jo je, kako stoji na istem mestu in še vedno nepremično zre v izložbo. In tedaj je opazil majhen zavitek, viseč na vrvi na njenem prstu. Dekle se je zgnilo, kakor da hoče oditi, pa se je vrnilo, stalo še nekaj časa pred izložbo, potem pa stopilo v trgovino. Tedaj se je vrnil pred izložbo tudi gospod. Električne luči so gorele v elegantni trgovini. Zagledal je v nji lepo neznanico. Kazala mu je hrbet. V morju luči se je zdela njena obleka slabša, manj

okusna, nego v modrikasti migljajoči svetlobi zunaj pred trgovino. Dekle je razmotavalo svoj zavitek in pojasnjevalo nekaj prodajalcu. Le-ta jo je odvedel v ozadje trgovine. Gospod pred izloženim oknom je razočarano skomignil z rameni in odšel. Nihče naj bi ne spoznal tajne sladkih in otožnih oči, ki so bile za nekaj minut zažarele v njegovi duši.

V trgovini je dejala kupovalka: — Oprostite... Rada bi vedela... Ali bi kupili od mene te-le čipke?

Prodajalec je komaj razumel plaho izgovorjene besede. Nikomur se ni mudilo, da bi postregel dekletu. Njena zunanost je bila pač taka. Razvezala je zavitek in odvila ovratnik iz čipk irskega vzorca. — Saj ne zahtevam mnogo zanj, — je zašepetala. Slednjič je prodajalec razumel, kaj hoče.

Obrnite se na ravnateljico, — je dejal in stopil dva koraka v ozadje trgovine, odkoder se je na njegovo prijazno klicanje primajala impozantna dama. — Kaj pa je?... Ne, ne, draga moja, — je vzklila, čim se je ozrla na delo dekletine potrpežljivosti. Imamo svoje dobavitelje, svoje vzorce...

— Gospa, pogledjte samo prošim vas. — Nikar se po nepotrebnem ne trudite. Trgovina, kakršna je naša, ne kupuje iz druge roke.

— Ta ovratnik je nov. Sama sem ga obrobila. — Kdo more to dokazati? — je dejala trgovka. Prekinila je pogovor in odšla nazaj odkoder je bila prišla.

Rdeča kakor češnja, solznih oči in povešene glave je zapustila mladenka trgovino. Slišala je, kako se ji

prodajalci posmehujejo.

— Najbrž je sunila svoj ovratnik v bazaru Louvre. — Od kod neki je, da se nam upa ponujati to robo?

— Ali ste opazili, kako lep obrazek ima ta mucka? — Nikar se ne bojte za njo. S takim obrazom bo kaj hitro dosegla uspeh in srečo v drugem poklicu.

— Da, samo škoda, da ne bo hodila k nam v prakso.

Prodajalci so počili v smeh, toda naenkrat so postali resni in prilizjeni. Elegantna dama, sloveča in nedosegljiva odjemalka, je bila pravkar izstopila iz svoje kočije. In lakaj ji je sledil v trgovino, držeč v roki šatuljo.

Mlada delavka, ki se ji ni bilo posrečilo prodati ovratnik, je krenila po Oporni ulici proti trgu Saint Honore. Prispela je do ulice istega imena in hitela je proti svojemu predmetju. Ni bila več tako plaha, kakor malo prej, ko je bila njena plahost navdala s pogumom galantnega in radovednega gospoda. Opustila je bila vsako upanje, da bi prodala svoje ročno delo. Vračala se je naravnost domov.

Domov! Kolika ironija v tej besedi! Kolika ironija za ubogo malo Bretonko, presajeno sem iz njenega kraja in iz njene skromne hišice! Edini »dom« otožnega otroka je bil tam doli na bregu manj divjih valov, kakor so bile bučne ulice tu.

Toda tega doma ne bo več videla. Nikoli več ne bo položila glave v rodbinskih kotičku na blazinico iz grobega platna med zamolklim šumenjem morja, butajočega ob pečine. Ne, na to ni smela več misliti.

Grob ji je bil dostopnejši od doma Gaelov. Nji, dekletu, ki je njene korake težilo breme sramote.

Ko je prispela do ulice Mariny, je bila Bertranda že tako utrujena, da je zavila za hip s poti, da bi sedla na klopec. V tistem trenutku ko je prav za prav njena hoja vzbujala pozornost in ko je morala paziti, da se ni zaletavala v mimoidoče in da se je otepala vsiljivcem, so jo jele strašiti druge misli, tesnobne in strašne.

Misli na njeno bližajočo se materinstvo, ki so se jeli kazati njegovi znaki. Znova si je priklicala v spomin kratke, srečne tedne in mesece, ki so pa že vodili k strašni kazni.

Betranda je bila zapustila Bretagno v začetku julija. Zdaj je bila minila prva polovica oktobra. Še toliko in toliko dni, pa postane mati... Mati otroka, ki ne bo imel očeta. Kako bo živela s tem strašnim bremenom, presegajočim daleč njene moči? Kako bo preživljala svojega otroka?

Princ Gairance ni bil nehal ljubiti tiste, ki jo je bil zapeljal. Toda ljubil jo je na način, kakor ljubi mladenič njegovega sveta siromašno deklet: z zaničevanjem in sramom, da je nizkega rodu, ker ni imela dovolj potrebne razuzdanosti, da bi se bila izpremenila v ljubico razkošja, škandalov in vrtočlastosti. Če bi bil Gilbert bogat, bi mu ne bilo manj-kalo širokogrudnosti do dovolj lepega plena, da bi bil lahko ponosen nanj. In morda bi tudi iz obzirnosti do gospodične de Plesguen ne bil oklevaj javno priznati svoje razmerje. Poznal je Françoise in vedel je, da je dovolj zaljubljena, da bi mu vse odpustila.